

ИЗВЕШТАЈ

о пословању слободних зона у Републици Србији за 2016. годину

Правни основ за подношење овог Извештаја садржан је у члану 11. став 4. Закона о слободним зонама („Службени гласник РС”, број 62/06), којим је прописано да министарство надлежно за послове финансија подноси Влади једном годишње извештај о пословању у свим слободним зонама у Републици Србији, са предлогом мера.

Сагласно члану 11. став 1. Закона о слободним зонама, привредна друштва за управљање слободном зоном дужна су да у року од 90 дана по истеку календарске године доставе Управи за слободне зоне годишње извештаје о пословању у слободној зони за претходну годину.

У 2016. години на територији Републике Србије функционисало је 14 слободних зона и то: Слободна зона „Пирот”, Слободна зона „Зрењанин”, Слободна зона „Суботица”, Слободна зона „Нови Сад”, „ФАС Слободна зона”, Крагујевац, Слободна зона „Шабац”, Слободна зона „Ужице”, Слободна зона „Смедерево”, Слободна зона „Крушевац”, Слободна зона „Свилајнац”, Слободна зона „Апатин”, Слободна зона „Врање”, Слободна зона „Прибој” и Слободна зона „Београд”.

Привредна друштва за управљање слободним зонама, које су функционисале у 2016. години, осим Слободне зоне „Свилајнац” у прописаном року доставила су тражене извештаје. Наиме, привредно друштво за управљање Слободном зоном „Свилајнац” обратило се дописом број 07/2016 од 10. јануара 2017. са молбом за продужење рока за достављање извештаја образлажући своју молбу чињеницом да је Решењем Министарства финансија Републике Србије број: 023-02-99/2011-16 од 31. марта 2011. године дата сагласност кориснику Слободне зоне „Свилајнац” компанији „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. да за пословну годину, која обухвата период од 01. априла текуће године до 31. марта следеће године, саставља и приказује редовне годишње финансијске извештаје са стањем на последњи дан пословне године, која је различита од календарске.

І Капацитети слободних зона

Током 2016. године, дошло је до проширења Слободне зоне „Пирот” у Пироту на површини од 5 ha 70 a 27 m², Слободне зоне „Суботица” у Суботици на површини од 40 ha 43 a 83 m², Слободне зоне „Нови Сад” у Новом Саду на површини од 14 ha 21 a 98 m², Слободне зоне „Свилајнац” у Свилајнцу на површини од 7 ha 14 a 84 m², Слободне зоне „Шабац” у Шапцу на површини од 48 ha 06 a 87 m² и Слободне зоне „Смедерево” у Смедереву на површини од 397 ha 79 a 43 m².

Такође, у 2016. години, образоване су Комисије за утврђивање испуњености просторних и енергетских услова, услова заштите животне околине и других техничких услова за рад слободне зоне, услова за рад царинске службе, као и

услова у погледу спровођења мера царинског надзора за почетак рада дела подручја следећих слободних зона: „Београд” у Београду, „Шабац” у Шапцу, „Нови Сад” у Новом Саду, „Пирот” у Пироту, „Врање” у Врању и „Свилајнац” у Свилајнцу.

Површина **Слободне зоне „Пирот”** износи 122 ha 02 a 86 m².

Површина канцеларијског простора у овој слободној зони износи 14.479 m², а затвореног производног простора 215.917 m². Површина затвореног складишног простора износи 200.920 m², а отвореног 648.491 m².

Површина **Слободне зоне „Суботица”** износи 84 ha 11 a 17 m².

Површина канцеларијског простора износи 2.300 m², док је површина затвореног производног простора у овој слободној зони 95.600 m². Површина затвореног складишног простора је 4.000 m², а отвореног складишног простора 6.800 m².

Површина **Слободне зоне „Зрењанин”** износи 98 ha 05 a 85 m².

Површина канцеларијског простора износи 2.238 m², затвореног производног простора 26.153 m², затвореног складишног простора 8.926 m², док је површина отвореног складишног простора 5.120 m².

Површина **Слободне зоне „Нови Сад”** обухвата територију укупне површине 89 ha 30 a 45 m².

Површина канцеларијског простора износи 4.144 m², затвореног производног простора 236.528 m², док је површина затвореног складишног простора 14.081 m², а отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 12.475 m².

Површина **Слободне зоне „ФАС Слободна зона”** обухвата територију укупне површине 176 ha 45 a 62 m².

Површина канцеларијског простора износи 39.053 m², затвореног производног простора 302.956 m², затвореног складишног простора 62.960 m², а површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне износи 105.021 m².

Површина **Слободне зоне „Шабац”** износи 292 ha 44 a 01 m².

Површина канцеларијског простора износи 550 m², затвореног производног простора 31.847 m², затвореног складишног простора 14.142 m², а површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне износи 10.000 m².

Површина **Слободне зоне „Ужице”** износи 55 ha 38 a 52 m².

Површина канцеларијског простора износи 2.614 m², затвореног производног простора 290.930 m², затвореног складишног простора 83.150 m², док је површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 177.158 m².

Површина **Слободне зоне „Крушевац”** износи 64 ha 86 a 84 m².

Површина канцеларијског простора износи 23.136 m², затвореног производног простора 70.968 m², затвореног складишног простора 16.887 m², док је површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 3.965 m².

Површина **Слободне зоне „Смедерево”** износи 540 ha 52 a 44 m².

Површина канцеларијског простора износи 7.110 m², затвореног производног простора 37.676 m², затвореног складишног простора 7.200 m², док је површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 20.300 m².

Површина **Слободне зоне „Свилајнац”** износи 40 ha 18 a 40 m².

Површина канцеларијског простора износи 808 m², затвореног производног простора 10.266 m², а затвореног складишног простора 2.080 m².

Површина **Слободне зоне „Апатин”** износи 415 ha 17 a 87 m².

Површина канцеларијског простора износи 589 m², затвореног производног простора 20.857 m², док је површина затвореног складишног простора 2.000 m².

Површина **Слободне зоне „Врање”** износи 123 ha 38 a 64 m². Површина

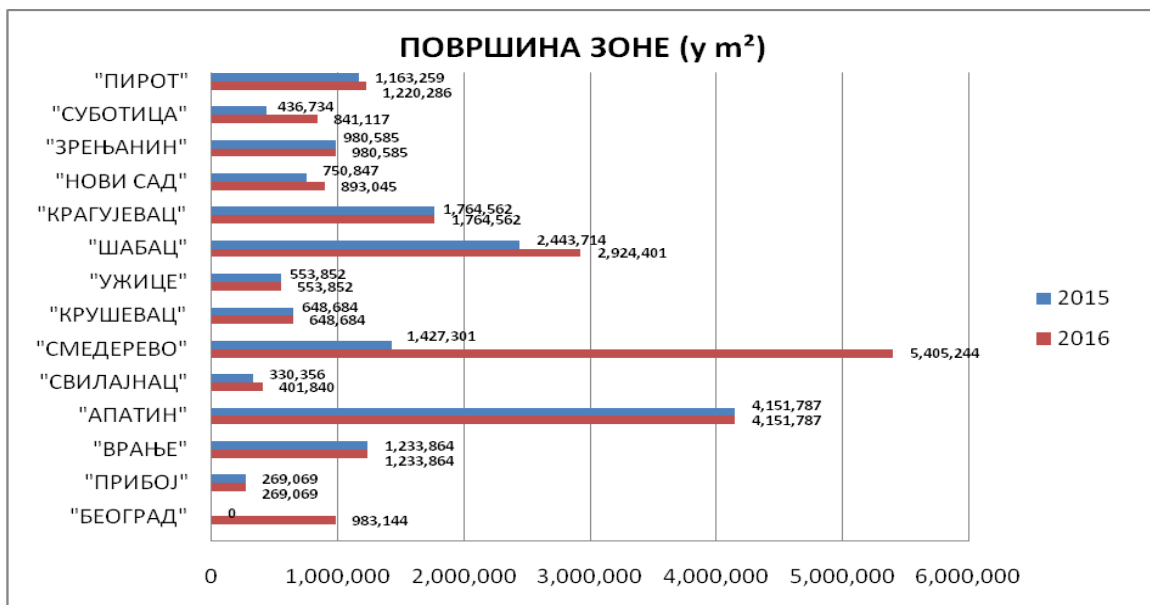
канцеларијског простора износи 142 m², док је површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 10.747 m².

Површина **Слободне зоне „Прибој”** износи 26 ha 90 a 69 m².

Површина канцеларијског простора износи 5.183 m², затвореног производног простора 27.213 m², затвореног складишног простора 10.770 m², док је површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 9.084 m².

Површина **Слободне зоне „Београд”** износи 98 ha 31 a 44 m².

Површина канцеларијског простора износи 8.809 m², затвореног производног простора 27.572 m², затвореног складишног простора 3.617 m², док је површина отвореног складишног простора у подручју слободне зоне 297 m².

II Резултати пословања слободних зона

Укупна вредност реализованог промета робе и услуга у 2016. години преко наведених слободних зона износи 4.822.082.984 евра. У односу на 2015. годину укупан промет већи је за 4,26%. На повећање промета утицало је повећање увоза робе, репроматеријала и готових производа, повећање извоза робе као и вредност реализованог промета услуга у слободним зонама. Увоз робе већи је за 4,88% у односу на 2015. годину, и то репроматеријала за 4,61% и готових производа за 7,22%. Извоз робе већи је за 3,96% у односу на 2015. годину, а пласман робе на тржиште Републике Србије већи је за 0,79% у односу на 2015. годину. Вредност пружених услуга у слободним зонама већа је у односу на 2015. годину за 55,42%. Истичемо да је повећање укупне вредности реализованог промета робе и услуга у 2016. години резултат значајног повећања укупне вредности реализованог промета Слободне зоне „Смедерево”, Слободне зоне „Апатин”, Слободне зоне „Суботица” Слободне зоне „Свилајнац” и Слободне зоне „Шабац” у којима је забележен значајан раст укупне вредности реализованог промета и услуга у односу на 2015. годину.

Вредност реализованог промета робе и услуга износи 4.822.082.984 евра и то:

- увоз - 2.137.691.194 евра,
- извоз - 2.207.312.298 евра,
- пласман на тржиште Републике Србије - 449.437.149 евра,
- вредност реализованог промета услуга у слободним зонама - 27.642.343 евра.

У односу на 2015. годину промет услуга већи је за 55,42%.

Највећи промет реализован је у „ФАС Слободна зона”, Крагујевац и износи 2.363.594.257 евра, односно 49,01% укупно реализованог промета робе и услуга у слободним зонама. У односу на 2015. годину укупан промет у овој слободној зони мањи је за 5,06%. На вредност смањења укупног промета робе у слободној зони утицало је смањење извоза, као и смањен унос репроматеријала у зону. У односу на 2015. годину извоз робе мањи је за 8,59%, док је унос репроматеријала у зону мањи за 4,48%. Пад у укупном промету „ФАС Слободна зона”, Крагујевац у односу на 2015. годину може се сматрати очекиваним, имајући у виду чињеницу да је током 2013. године компанија „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. први пут извршила испоруку свог производа, модела 500Л, својим купцима у целом свету и да је овај модел већ три године на тржишту, те је пад вредности производње у овој слободној зони у односу на 2015. годину био сасвим изванредан.

У Слободној зони „Пирот” реализован је укупан промет у износу од 653.129.696 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони мањи је за 5,18%. На пад вредности укупног промета робе и услуга утицало је смањење уноса репроматеријала и готових производа у зону, као и смањење робе продате на тржиште Републике Србије. У односу на 2015. годину унос репроматеријала је

мањи за 14,17%, док је унос готових производа мањи за 10,89%. Вредност робе пласиране на тржиште Републике Србије мања је за 25,37% у односу на 2015. годину, док је вредност извоза већа у односу на 2015. годину за 3,74%.

Вредност пружених услуга у зони већа је за 94,35% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Зрењанин” реализован је укупан промет у износу од 188.642.398 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони мањи је за 8,23%, док је укупна вредност продате робе и пружених услуга мања је за 1,90%. Истичемо, компанија „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. која је корисник ове слободне зоне, стратешки је партнер компаније „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. те је пад обима производње ове компаније утицао и на пад обима производње компаније „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о.

Вредност пружених услуга у зони већа је за 45,93% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Суботица” реализован је укупан промет у износу од 864.907.745 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 39,00%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга већа је за 46,41%.

Вредност пружених услуга у зони већа је за 19,63% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Нови Сад” реализован је промет у износу од 88.725.801 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 8,81%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга већа је за 1,76%.

Вредност пружених услуга у зони већа је за 8,77% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Шабац”, укупан реализован промет износио је 20.717.754 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 139,47%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга већа је за 135,73%. Основни разлог повећања вредности промета је повећање броја производних корисника.

Вредност пружених услуга у зони већа је за 276,25% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Ужице” реализован је промет у износу од 383.808.014 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони мањи је за 2,39%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга мања је за 7,71%. На пад вредности укупног промета робе и услуга утицало је смањење вредности извоза за 11,24% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Крушевац” реализован је промет у износу од 14.941.759 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 0,85%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга мања је за 2,08%.

У Слободној зони „Смедерево” реализован је промет у износу од 74.053.049 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 108,12%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга већа је за 62,60%.

У Слободној зони „Свилајнац” реализован је промет у износу од 142.087.737 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 67,11%. Укупна вредност продате робе и пружених услуга већа је за 60,49%.

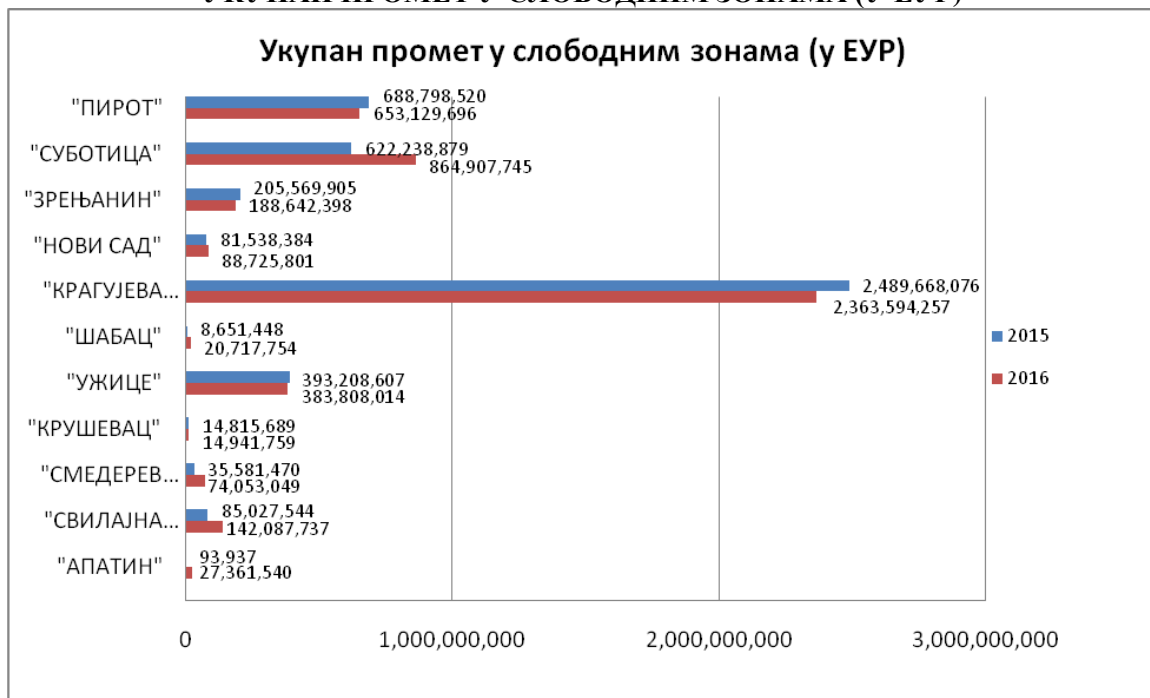
У Слободној зони „Апатин” реализован је промет у износу од 27.361.540 евра. У односу на 2015. годину промет у овој слободној зони већи је за 29.027,54%.

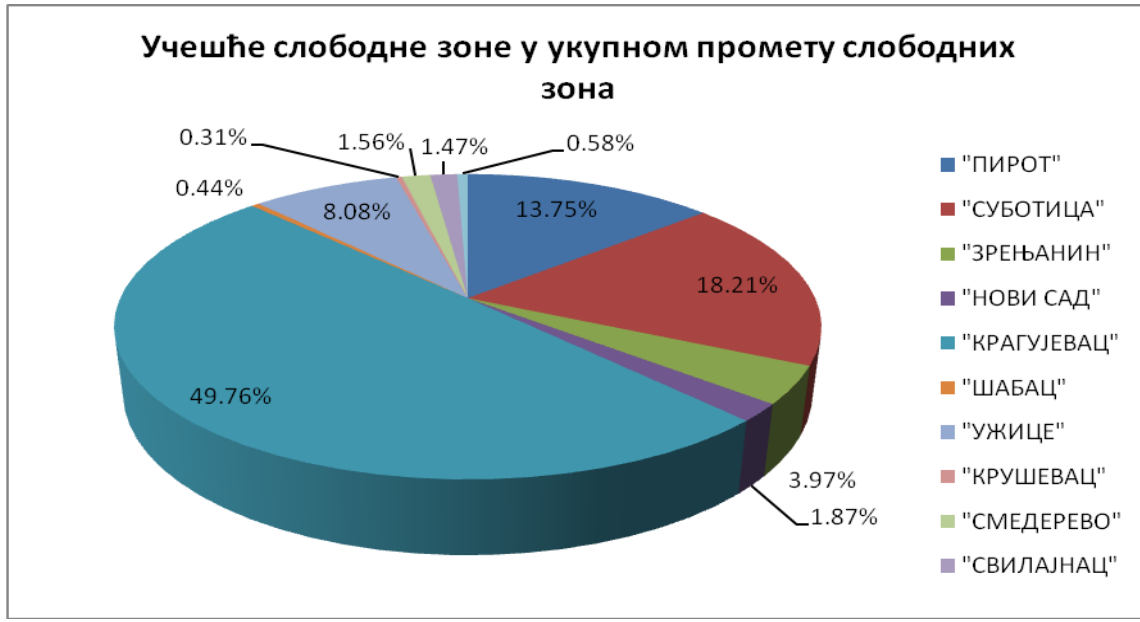
Основни разлог повећања вредности промета је отпочињање са радом производних корисника.

У Слободној зони „Прибој” реализован је промет у износу од 113.234 евра и односи се на унос готових производа у слободну зону.

У Слободној зони „Врање” није било реализованог промета имајући у виду да током 2016. године није завршена изградња објекта за потребе инвеститора.

УКУПАН ПРОМЕТ У СЛОБОДНИМ ЗОНАМА (У ЕУР)

Спољнотрговински промет

„ФАС Слободна зона”, Крагујевац остварила је највећи извоз робе у износу од 1.011.081.931 евра.

У слободну зону је извршен унос робе у вредности 1.064.986.237 евра, и то:

- за потребе производње у слободној зони - 987.879.599 евра,
- роба стављена у поступак складиштења - 77.106.638 евра.

У односу на 2015. годину укупан извоз робе мањи је за 8,59%.

Увоз робе у односу на 2015. годину, такође је мањи за 3,68%. Увоз репроматеријала мањи је за 4,48%, док је увоз готових производа већи за 7,87%.

Слободна зона „Пирот” остварила је укупан извоз робе, у износу од 368.088.980 евра.

У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 89,37%, односно 328.943.015 евра.

Учешће стране робе која је ускладиштена а затим извезена, у укупном извозу робе из слободне зоне износи 11,63%, односно 39.145.965 евра. Овај извоз је само статистички приказан, с обзиром да нема утицаја на девизни прилив.

Унос стране робе остварен је у износу од 227.953.347 евра, и то:

- за потребе производње у слободној зони - 143.828.309 евра,
- роба стављена у поступак складиштења - 84.125.038 евра.

Роба која је стављена у поступак складиштења, у вредности од 39.145.965 евра је ускладиштена и извезена из слободне зоне.

У односу на 2015. годину укупан извоз робе већи је за 3,74%, извоз робе произведене у слободној зони већи је за 8,12% док је вредност ускладиштене и извезене робе из слободне зоне мањи за 22,58%.

Увоз робе у односу на 2015. годину, мањи је за 12,99%. Увоз репроматеријала мањи је за 14,17%, док је увоз готових производа мањи за 10,89%.

Слободна зона „Зрењанин” остварила је извоз робе у износу од 83.551.893 евра.

У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 99,14%.

Унос робе у слободну зону износио је 77.730.179 евра, и то:

- за потребе производње у слободној зони - 75.846.677 евра,
- роба стављена у поступак складиштења - 1.883.502 евра.

Роба која је стављена у поступак складиштења, у износу од 1.219.461 евра оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије, а роба у вредности од 205.917 евра је извезена из слободне зоне.

У односу на 2015. годину укупан извоз робе мањи је за 0,41%, при чему је извоз робе произведене у слободној зони мањи за 1,26%.

Увоз робе у односу на 2015. годину мањи је за 15,98%, при чему је увоз репроматеријала мањи за 17,08%, док је увоз готових производа већи за 81,18%.

Слободна зона „Суботица” остварила је укупан извоз робе у износу од 436.014.115 евра.

У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 99,57%, односно 434.155.256 евра.

Учешће стране робе која је ускладиштена а затим извезена, у укупном извозу робе из слободне зоне износи 0,43%, односно 1.861.859 евра. Овај извоз је само статистички приказан, с обзиром да нема утицаја на девизни прилив.

У слободну зону је извршен унос робе у вредности од 427.936.338 евра, и то:

- за потребе производње у слободној зони - 422.740.189 евра,
- роба стављена у поступак складиштења - 5.196.149 евра.

Роба која је стављена у поступак складиштења, у износу од 1.861.859 евра је ускладиштена и извезена из слободне зоне.

У односу на 2015. годину укупан извоз робе већи је за 46,44%, при чему је извоз робе произведене у слободној зони већи за 47,42%.

Увоз робе у односу на 2015. годину већи је за 32,17%. Увоз репроматеријала већи је за 32,80%, док је увоз готових производа мањи за 4,74%.

Слободна зона „Нови Сад” остварила је укупан извоз робе у износу од 10.143.092 евра, што је смањење од 37,65% у односу на 2015. годину.

У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 26,50%, односно 2.687.774 евра.

Учешће стране робе која је ускладиштена а затим извезена, у укупном извозу робе из слободне зоне износи 73,50%, односно 7.455.318 евра. Овај извоз је само статистички приказан, с обзиром да нема утицаја на девизни прилив.

У слободну зону је извршен унос робе у вредности од 44.336.264 евра, и то:

- за потребе производње у слободној зони - 16.198.473 евра,
- роба стављена у поступак складиштења - 28.137.791 евра.

Роба која је стављена у поступак складиштења, у износу од 21.718.035 евра оцарињена је и пласирана на тржиште Републике Србије, а роба у вредности од 2.945.003 евра је извезена из слободне зоне.

Слободна зона „Шабац” остварила је укупан унос робе у износу од 7.461.342 евра, што представља повећање за 146,41% у односу на 2015. годину. Извоз робе је у 2016. години износио 9.354.788 евра и већи је за 340,35% у односу на 2015. годину. У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 100%.

Слободна зона „Ужице” остварила је укупан извоз робе у износу од 174.238.556 евра, што представља смањење од 11,24% у односу на 2015. годину.

У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 98,97%, односно 172.449.486 евра.

У слободну зону је извршен унос робе за потребе производње у вредности 155.392.217 евра, док је увоз готових производа износио 11.063.064 евра.

Роба која је стављена у поступак складиштења, у износу од 9.273.994 евра оцарињена је и пласирана на тржиште Републике Србије, а роба у вредности од 1.789.070 евра је извезена из слободне зоне.

У односу на 2015. годину, укупан извоз робе произведене у слободној зони мањи је за 10,21%, док је увоз репроматеријала у односу на 2015. годину већи за 4,30%.

Слободна зона „Крушевац” остварила је укупан извоз робе у износу од 4.658.513 евра, што представља смањење од 7,13% у односу на 2015. годину.

У укупном извозу робе из слободне зоне, учешће робе произведене у слободној зони износи 98,73%, односно 4.599.144 евра.

У слободну зону је извршен унос робе за потребе производње у вредности 4.494.568 евра, док је увоз готових производа износио 1.249.711 евра.

Роба која је стављена у поступак складиштења, у износу од 1.149.783 евра оцарињена је и пласирана на тржиште Републике Србије, а роба у вредности од 59.370 евра је извезена из слободне зоне.

У односу на 2015. годину, укупан извоз робе произведене у слободној зони мањи је за 3,44%, док је увоз репроматеријала у односу на 2015. годину већи за 20,60%.

Слободна зона „Смедерево” остварила је извоз произведене робе у износу од 35.744.132 евра, односно 97,71% од укупно оствареног извоза робе.

У слободну зону је извршен унос робе за потребе производње у вредности 22.686.420 евра, док је увоз готових производа износио 13.832.854 евра.

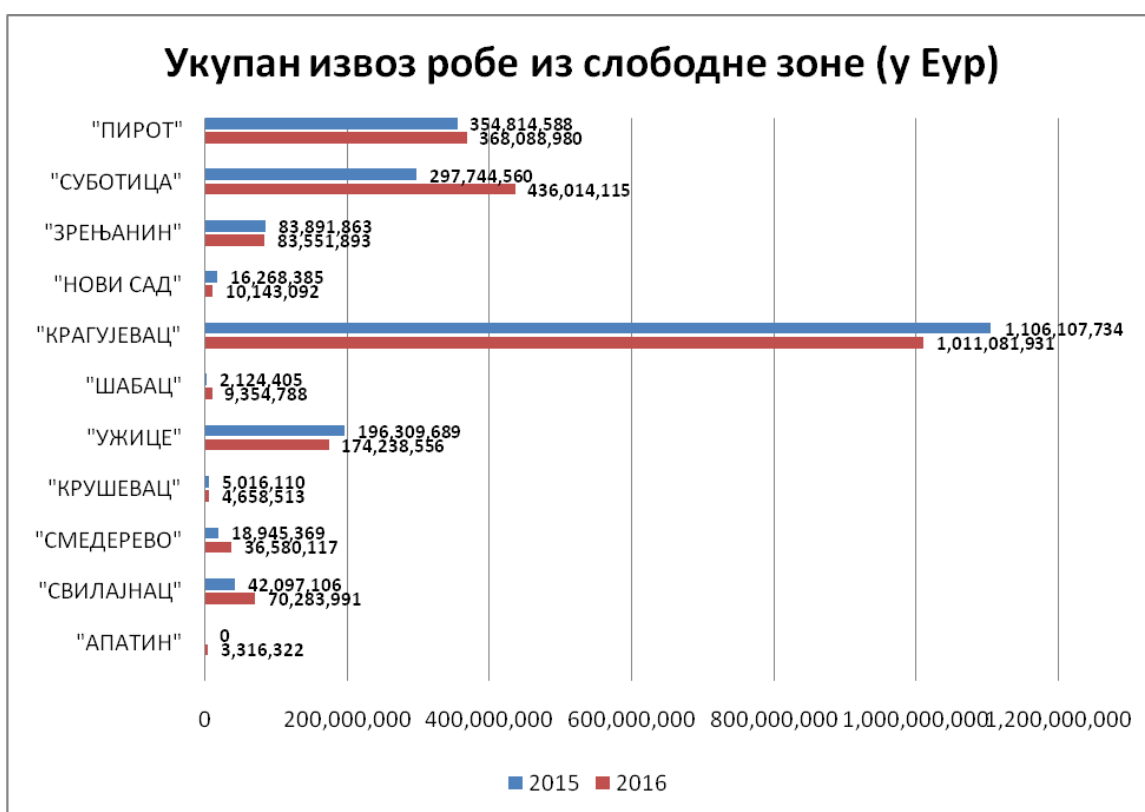
У односу на 2015. годину укупан извоз робе произведене у слободној зони већи је за 88,67%, док је увоз репроматеријала у односу на 2015. годину већи је за 121,03%.

Слободна зона „Свилајнац” остварила је извоз произведене робе у износу од 70.283.991 евра, односно 100% од укупно остварене производње. У односу на 2015. годину укупан извоз већи је за 66,96%.

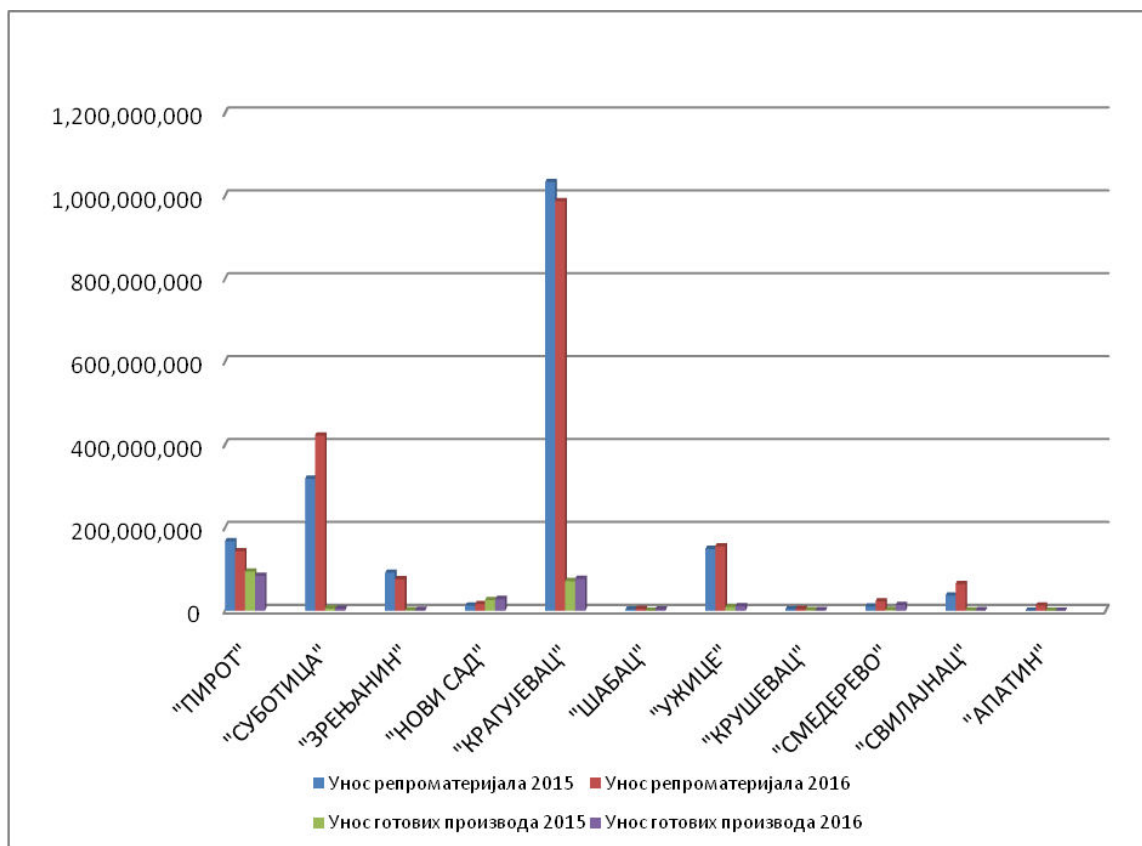
У слободну зону је извршен унос робе за потребе производње у вредности 64.736.666 евра, док је вредност увезених готових производа 1.175.199 евра. У односу на 2015. годину укупан унос робе већи је за 75,47%.

Слободна зона „Апатин” остварила је извоз произведене робе у износу од 3.316.322 евра, односно 100% од укупно остварене производње.

У слободну зону је извршен унос робе за потребе производње у вредности 12.543.554 евра.

Укупан унос репроматеријала и готових производа (у ЕУР)

Промет услуга

У Слободној зони „Пирот” укупна вредност пружених услуга износи 5.442.597 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 94,35%.

У Слободној зони „Зрењанин” укупна вредност пружених услуга износи 2.193.906 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 45,93%.

У Слободној зони „Суботица” укупна вредност пружених услуга износи 739.047 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 19,63%.

У Слободној зони „Нови Сад” укупна вредност пружених услуга износи 578.835 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 8,77%.

У Слободној зони „Шабач” укупна вредност пружених услуга износи 54.458 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 276,25%.

У „ФАС Слободна зона”, Крагујевац укупна вредност пружених услуга износи 12.048.273 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 141,36%.

У Слободној зони „Ужице” укупна вредност пружених услуга износи 475.684 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга смањена је за 4,45%.

У Слободној зони „Крушевац” укупна вредност пружених услуга износи 35.903 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга мања је за 17,22%.

У Слободној зони „Смедерево” укупна вредност пружених услуга износи 98.791 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга мања је за 93,03%.

У Слободној зони „Свилајнац” укупна вредност пружених услуга износи 5.683.163 евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност пружених услуга већа је за 5,89%.

У Слободној зони „Апатин” укупна вредност пружених услуга износи 291.686 евра.

Обим инвестиционих улагања

Укупан обим инвестиција у слободним зонама у Републици Србији у 2016. години износио је 236.410.708 евра и у односу на 2015. годину повећао се за 51,78%.

У Слободној зони „Пирот” реализовано је инвестиционо улагање у износу од 97.263.325 евра. Инвестиције су имали:

- привредно друштво за управљање слободном зоном - 231.000 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Новадис” - 3.151 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Пиротекс трико” - 1.765 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Ирели” - 560.020 евра,

- корисник слободне зоне, предузеће „Тигар” А.Д. - 392.745 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Tigar Tyres” - 92.431.592 евра и
- корисник слободне зоне, производно предузеће „D Company” - 3.643.052 евра.

Привредно друштво за управљање слободном зоном инвестирало је у земљиште, изградњу и реконструкцију грађевинских објеката, софтвере, алате, возила и остала основна средства.

Инвестиције предузећа „Тигар” А.Д. у 2016. години се односе на инфраструктурно опремање локације Тигар 3, Тигар 3б, објекат фабрике обуће и техничке гуме и опрему свих ентитета.

У 2016. години компанија „Tigar Tyres” д.о.о. инвестирала је 92.431.592 евра у куповину савремене опреме, изградњу производно-складишних капацитета, софтвер, лиценце, развој, „goodwill” и сл.

Фирма “D Company” из Бабушнице, која се бави производњом алата за гумарску индустрију, у изградњу новог погона и набавку најсавременије опреме, током 2016. године инвестирала је 3.643.052 евра.

Фирма „Ирели” је у 2016. години инвестирала 560.020 евра у опрему, нематеријална улагања и изградњу објекта.

У **Слободној зони „Зрењанин”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 5.999.683 евра. Инвестиције су имали:

- корисник слободне зоне, предузеће „Колпа” д.о.о. Зрењанин, инвестирало је у набавку опреме за производњу и рачунарске опреме износ од 63.725 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин, инвестирало је у опрему износ од 4.049.921 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Лк Арматур” д.о.о. Зрењанин, инвестирало је у рачунарску опрему износ од 2.503 евра.
- корисник слободне зоне, предузеће „Техноструктуре” д.о.о. Београд, инвестирало је износ од 1.883.534 евра.

У **Слободној зони „Суботица”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 14.606.006 евра. Инвестиције су имали:

- корисник слободне зоне, предузеће „SIMENS” д.о.о. Београд, које је инвестирало 4.677.034 евра у нове производне линије,
- корисник слободне зоне, предузеће „NORMA GROUP” д.о.о. Суботица, које је инвестирало 4.338.992 евра у постојеће производне капацитете,
- корисник слободне зоне, предузеће „DUNKERMOTOREN PU DKM” д.о.о. Суботица, које је инвестирало 138.781 евра у адаптацију хале, куповину рачунара, софтвера и остале опреме,
- корисник слободне зоне, предузеће „DUNKERMOTOREN PU FSM” д.о.о. Суботица, које је инвестирало 297.209 евра у набавку опреме и опремање канцеларијског простора, опреме у погону као и опремање магацинског простора,
- корисник слободне зоне, предузеће „CONTITECH FLUID” д.о.о. Суботица, које је инвестирало 1.891.171 евра у набавку опреме и

- корисник слободне зоне, предузеће „SWAROVSKI SUBOTICA” д.о.о. Суботица, које је инвестирало 3.262.818 евра у набавку опреме.

У **Слободној зони „Нови Сад”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 25.890.593 евра. Инвестиције су имали:

- „Слободна зона Нови Сад” инвестирала је у проширење трафо станице и грађевинске радове у самој хали и око хале у износу од 252.253 евра,
- Предузеће „Alex Fashion” д.о.о Нови Сад, инвестирало је 285.318 евра у адаптацију и опремање пословног процеса, као и на проналажење и обуку радника,
- Град Нови Сад инвестирао је у комплетно опремање локације 4 – радна зона „Север IV”, као и изградњу производне хале за потребе компаније „Lear Corporation” д.о.о. Нови Сад износ од 22.372.888 евра,
- компанија „Lear Corporation” д.о.о. Нови Сад, инвестирала је у пресељење машина са локације у којој је већ пословала износ од 2.980.134 евра.

Слободна зона „Нови Сад” је у 2016. години имала знатно већа инвестициона улагања у односу на 2015. годину, а која се пре свега односе на радове на објекту „Зона 2”. Реч је о адаптацији складишне хале у производни пословни простор и проширење постојеће трафо станице. Наведени радови су део пословног договора између Слободне зона „Нови Сад” и новог инвеститора, компаније „Alex Fashion”, који је у поменутом објекту отпочела производњу конфекције.

У **Слободној зони „Шабац”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 7.115.203 евра. Стране инвестиције су износиле 7.093.290,24 евра и односиле су се на улагање у нове производне хале и улагање у опрему. Инвестиције су имали:

- корисник слободне зоне, предузеће „VOPACHEL” д.о.о. Шабац, инвестирао је 1.857.000 евра у набавку опреме и 2.170.000 евра у изградњу производног објекта,
- корисник слободне зоне, предузеће „BIEMME INTERNATIONAL” д.о.о. Шабац, инвестирало је у производну халу и њену адаптацију 25.347 евра, док је у опрему инвестирало 366.385 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „CAMOZZI Srb” д.о.о. Шабац, инвестирало је 2.283 евра у набавку опреме и 24.214 евра у адаптацију производне хале,
- корисник слободне зоне, предузеће „HEALTHCARE EUROPE” д.о.о. Рума, инвестирало је 1.603.828 евра у набавку опреме и 52.347 евра у адаптацију производне хале,
- корисник слободне зоне, предузеће „ODS TECHNOLOGY” д.о.о. Шабац, инвестирало је 32.059 евра у набавку опреме и
- корисник слободне зоне, предузеће „SBE Serbia” д.о.о. Шабац, инвестирало је 20.934 евра у набавку опреме и 938.894 евра у изградњу производне хале.

Домаће инвестиције у 2015. години износиле су 21.913 евра и односе се на улагање у опрему и производну халу. Инвестиције је имало предузеће „DIMEX” д.о.о. Шабац.

У „**ФАС Слободна зона**”, Крагујевац реализовано је инвестиционо улагање у износу од 23.307.521 евра.

Инвестирано је претежно у набавку и инсталирање најсавременије производне опреме и постројења.

У **Слободној зони „Ужице”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 6.569.333 евра. Инвестиције су имали:

- корисник слободне зоне, предузеће „Ваљаоница бакра” А.Д. Севојно, у износу од 663.911 евра за набавку пумпе, биксне рецепијента, пресе за израду чанчади и аутоматску кружну тестеру.
- корисник слободне зоне, предузеће „Импол Севал” А.Д. Севојно, у износу од 5.752.000 евра за ревитализацију и модернизацију линије за ембосирање трака као и набавку грађевинских објеката и земљишта,
- корисник слободне зоне, предузеће „Коперком” д.о.о. Севојно, у грађевински објекат, земљиште и опрему у износу од 167.138 евра.

У **Слободној зони „Крушевац”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 798.814 евра.

Инвестиције је имало предузеће „Трајал Корпорација” А.Д. Крушевац, које је инвестирало у набавку алата за ФТИП, апарата за варење кеса, пумпе, софтвере, рачунаре, као и доградњу и надградњу постојећих средстава.

У **Слободној зони „Смедерево”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 2.600.448 евра. Домаћи корисници слободне зоне инвестирали су:

- град Смедерево је инвестирао у изградњу инфраструктуре: две трафостанице у укупном износу од 17.354 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „ИТГ” д.о.о. Смедерево, је инвестирало у реновирање производне хале у укупном износу 39.685 евра, која ће бити расположива као браунфилд опција потенцијалним инвеститорима.

Страни корисници слободне зоне инвестирали су:

- корисник слободне зоне, предузеће „Metech” д.о.о. Смедерево, је инвестирало у изградњу објекта 366.757 евра, а за куповину опреме инвестирано је 1.350.652 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Каизен” д.о.о. Смедерево, је инвестирало у куповину опреме – 826.000 евра.

У **Слободној зони „Свилајнац”** реализовано је инвестиционо улагање у износу од 1.677.527 евра.

Инвестиције је имало предузеће „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. Кушиљево, које је инвестирало износ од 753.120 евра у набавку нове опреме, ИТ опрему као и улагање у зграду, као и предузеће „PM Technik” д.о.о. које је инвестирало износ од 924.407 евра у набавку опреме.

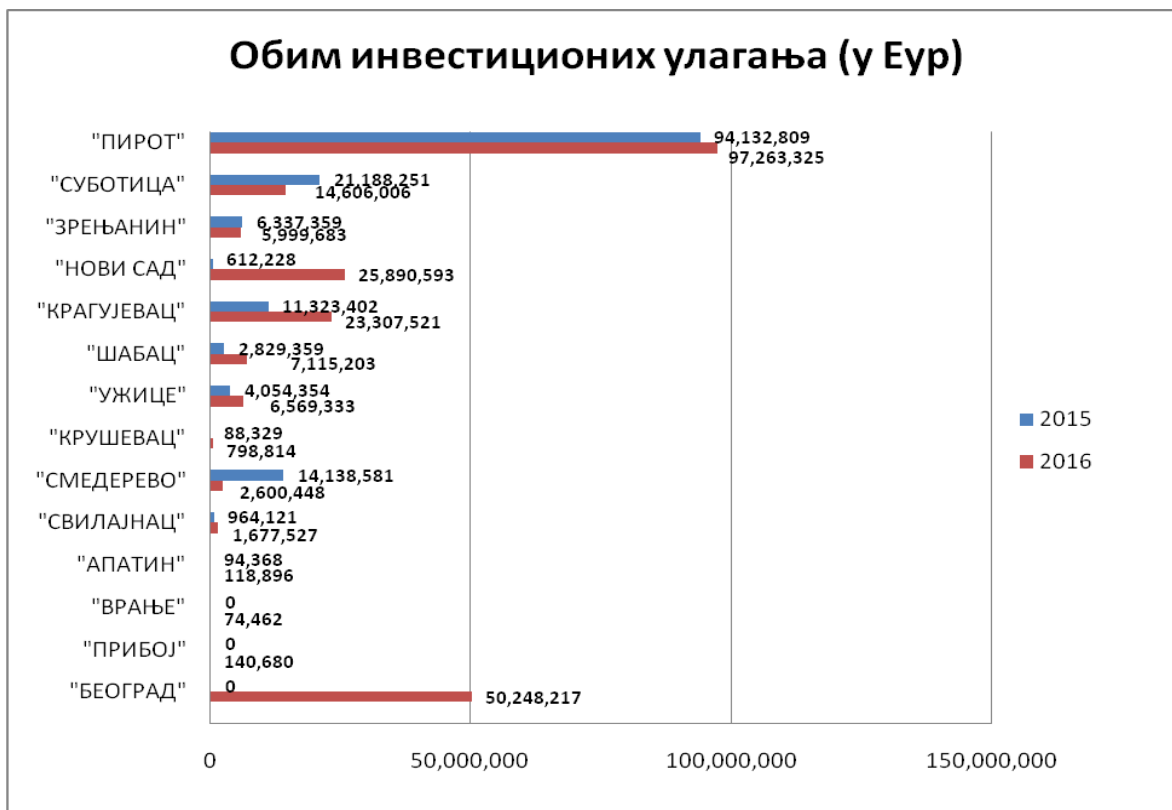
У Слободној зони „Апатин” реализовано је инвестиционо улагање предузећа „Стандард гас” д.о.о. Нови Сад, у износу од 118.896 евра, у адаптацију производних погона.

У Слободној зони „Београд” реализовано је инвестиционо улагање у износу од 50.248.217 евра. Инвестиције је имало предузеће „Меј Та Европе” д.о.о које је инвестирало у изградњу и опремање производне хале.

У Слободној зони „Прибој” реализовано је инвестиционо улагање у износу од 140.680 евра. Инвестиције су имали:

- „Индустријски паркови Прибој” д.о.о износ 7.012 евра,
- корисник слободне зоне, предузеће „Рефиса Балкан” д.о.о износ 102.168 евра у адаптацију пословног простора као и у опремање производне хале,
- корисник слободне зоне, предузеће „Duo Farma” д.о.о Прибој износ од 31.500 у опрему.

У Слободној зони „Врање” реализовано је инвестиционо улагање града Врања у нивелацију терена, постављање оgrade, контејнера и набавку осветљења у износу од 74.462 евра.

Остварени ефекти на локални и укупни привредни развој Републике Србије

Обим пословања свих производних капацитета смештених у слободним зонама последњих година је у сталном порасту. Сви произвођачи су улагали у нову опрему чиме је извршен трансфер савремених технологија.

У Слободној зони „Пирот” вредност укупног промета робе остварене преко ове слободне зоне у 2016. години износи 653.129.696 евра. Покривеност увоза извозом износила је 161,48%.

Главни програм у Слободној зони „Пирот” је производња путничких и скутер гума произвођача „Michelin” из Француске. Овај пројекат се од 2000. године, успешно одвија у овој слободној зони.

Паралелно са пројектом Биг Тигар, „Tigar Tyres” д.о.о. Пирот отпочиње разноврсне активности на различитим пројектима који су од значаја за цео град Пирот, под слоганом Биг Тигар - Биг Пирот. Посебан акценат је на пројектима везаним за безбедност у саобраћају, побољшање услова рада у школама и сарадња са Градском болницом.

Просечне годишње инвестиције у Тигар Тајерсу од оснивања износе око 10 милиона евра. Величина обима инвестиција превазилази локални значај и представља значајан прилив средстава и на нивоу Републике Србије.

Компанија „Tigar Tyres” д.о.о. Пирот наставља са проширењем својих капацитета и то изградњом инвестиционог пројекта „Пролог”. У питању је инвестиција од 5,8 милиона евра у магацински простор и анексни део величине 13.950 m². Циљ пројекта је проширење складишних капацитета за око 252.000 гума, уз побољшање логистичке ефикасности и смањење оперативних трошкова. Магацин је завршен у 2016. години, када је почело његово коришћење уз претходно реализовање пројекта у Тигар Тајерсу.

Такође, све што је било расположиво на тржишту Републике Србије, било је и коришћено приликом реализације инвестиције компаније „Tigar Tyres” д.о.о. Пирот, и то:

- дизајн и изградња магацина, хале, нове ваљаре,
- набавка поједних машина, калупова,
- дизајн и изградња инфраструктуре и пратећих објеката,
- разне врсте услуга.

Само машине за производњу које се не производе у Републици Србији се увозе.

Целокупно повећање производње у компанији „Tigar Tyres” д.о.о. Пирот намењено је извозу чиме ће се остварити додатни девизни прилив од 200.000.000 евра.

Својим позитивним платним билансом ова компанија доприноси и стабилности девизног тржишта Републике Србије и побољшава укупни девизни платни биланс наше земље. Иако поменута компанија увози различите репроматеријале који су неопходни за производњу гума и нису расположиви на тржишту Републике Србије, девизни биланс фабрике је позитиван.

Осим највећих производних програма у Слободној зони „Пирот” пословање осталих програма показује сталну узлазну линију. То доказује стални раст броја корисника Слободне зоне „Пирот”, као и вредност оствареног промета робе и услуга.

Услуге које није у могућности да пружи својим корисницима, слободна зона обезбеђује са подручја општине Пирот. Ова сарадња је нарочито изражена у области грађевинарства где су пројектанти и извођачи радова у слободној зони локалне фирме. Пословима царинског посредовања бави се поред слободне зоне и десетак шпедитерских фирми из Пирота, Димитровграда, Ниша и Београда.

У сарадњи са страним партнерима као корисницима слободне зоне, Слободна зона „Пирот” је један од носилаца развоја града и регије. Присуство страног капитала, кроз континуиране инвестиције у претходном периоду, обезбеђује стални раст девизног прилива од извоза робе из слободне зоне, а такође утиче и на раст запослености, како у самој слободној зони тако и на подручју општине и ширег региона.

Главни корисници Слободне зоне „Пирот” везани су за глобалну економију и светско тржиште и свако превирање у пословању корисника одражава се и на пословање слободне зоне.

Међутим, за разлику од 2009. године у којој је забележен пад промета од 67,00% у односу на 2008. годину, у свим наредним годинама забележен је раст промета, па је тако у 2014. години забележено повећање укупног промета за 36,15% у односу на 2013. годину. Међутим, вредност укупног промета претходне две године је у паду и то 2015. године за 7,66% у односу на 2014. годину и 5,18% у 2016. години у односу на 2015. годину. На пад вредности укупног промета у 2016. години утицало је смањење уноса репроматеријала и робе у слободну зону, као и смањење продаје робе на тржиште Републике Србије.

Извоз из слободне зоне порастао је за 3,74% у односу на 2015. годину, док је обим остварених инвестиција у 2016. години већи за 3,33% у односу на 2015. годину.

У Слободној зони „Зрењанин” производњом се бави предузеће „Колпа” д.о.о. Зрењанин, предузеће „Лк Арматуре” д.о.о. Зрењанин, предузеће „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин, као и предузеће „Dat Draexlmaier Automotive GmbH” - огранак Зрењанин.

Предузеће „Колпа” д.о.о. Зрењанин бави се производњом када, туш кабина и хидромасажера. Остварену производњу у 2016. години највећим делом (90,41%) пласирало је на ино-тржиште.

Предузеће „Лк Арматуре” д.о.о. Зрењанин бави се производњом цеви од челика и своју производњу у потпуности пласира на ино-тржиште.

Предузеће „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин бави се производњом сетова проводника за аутомобилску индустрију и своју производњу у потпуности пласира на ино-тржиште.

Предузеће „Dat Draexlmaier Automotivetechnik GmbH” - огранак Зрењанин бави се производњом електричне и електро опреме за ауто индустрију. Предузеће највећи део своје производње испоручује предузећу „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. Крагујевац.

Предузеће „Техноструктуре” д.о.о. Београд, које је крајем новембра 2015. године потписало кориснички уговор са привредним друштвом за управљање Слободном зоном „Зрењанин”, бави се производњом металних конструкција и делова од металне конструкције и у 2016. години није имало производних активности.

Што се тиче тржишне ефикасности пројекта, може се констатовати да је комплетна производња продата и да је ниво залиха релативно низак, нешто више од 2%. Покривеност увоза извозом износила је 107,49%.

Међутим, у овој слободној зони у 2016. години није забележен раст производње и извоза, већ супротно, забележен је пад вредности производње за 2,84% у односу на 2015. годину, док је вредност извоза мања за 0,41% у односу на 2015. годину. Широм анализом ових података, може се закључити да је на смањење вредности производње, пре свега утицало смањење потражње производа које компанија „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин испоручује компанији „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. Крагујевац.

Остали корисници слободне зоне нису смањивали производњу, али је она стагнирала током 2016. године.

У финалним производима који се израђују у слободној зони учествује низ добављача са територије Републике Србије. Најзначајнији домаћи добављачи су испоручиоци смоле, палета, иверице, фолије као и других материјала који се примењују у процесу производње, делова који се уграђују у финални производ, као и амбалаже у коју се пакује финални производ. Процена је да од тога живи додатних 220 лица запослених у тим фирмама ван подручја Слободне зоне „Зрењанин”.

Запосленост је смањена на ниво од 3.253 лица, у односу на 3.398 лица колико је било запослено у 2015. години, што представља пад од 3,97%, док се током 2017. године предвиђа повећање запослености због активирања новог корисника, предузећа „Техноструктуре” и проширења производње корисника „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин.

Година је пре свега била значајна за Зрењанин утолико што је: фирма „Техноструктуре” довршила инвестицију, изградњу фабрике на локацији Југоисток Ечка, као и што је фирма „Дрекслмаиер” инвестирањем у опрему и нову технологију, обуком одређеног броја радника, припремом нове производње и ангажманом стручњака подигла укупан технолошки ниво пословања у Слободној зони „Зрењанин”. Уходана је једна нова линија производње сетова за осветљење за аутомобиле, што представља значајан технолошки искорак.

У Слободној зони „Суботица” производњом се бави предузеће „Siemens” д.о.о. Београд, као и предузећа „Norma Group” д.о.о. Суботица, „Dunkermotoren d.o.o. PU DKM” Суботица, „Dunkermotoren d.o.o. PU FSM” Суботица, „Contitech Fluid Serbia” д.о.о. Суботица и „Swarovski Subotica” д.о.о. Суботица.

Важно је напоменути, да су сви корисници слободне зоне који се баве производњом у 2016. године подигли вредност своје производње као и укупан број запослених.

Предузеће „SIEMENS” д.о.о. Београд производи делове ветрогенератора и високонапонских електромотора. Ветрогенератори се израђују за потребе произвођача ветро-електрана широм света. Ове електране припадају грани

„обновљиве енергије” и као такви имају приоритет у светским инвестицијама. Планови за 2016. годину су извршени са очекиваним резултатима и поставили су се нови програми инвестиција. Циљ новог програма инвестиција је трансфер технологија и проширење производног портфолија, а у сврху раста промета и извоза.

Остварене инвестиције у пословној 2016. години износе 4.708.194 евра, у складу са потребама производње.

И у 2016. години наставило се са инвестирањем у увоз најсавременијих технологија и опреме за процесе у производном поступку фабрике као што су фарбање и сушење, унутрашњи транспорт, складиштење, заваривање, импрегнација, полимеризација, намотавање и др. Трансфер технологија је углавном урађен из земаља Европске уније.

Своју производњу у вредности од 282.079.430 евра у потпуности пласира на ино-тржиште, док је број радника повећан за 264 радника.

Предузеће „Norma Group” д.о.о. Суботица производи пластичне и металне спојнице за аутомобилску индустрију.

Вредност производње је износила 29.496.192 евра што је за 18,92% више у односу на 2015. годину, док је број радника повећан за 133 радника.

Највећи део производње (91,59%) је пласиран на ино-тржиште.

У 2016. години су извршена значајна улагања у постојеће производне капацитете, која су довела до унапређења производње и испуњења очекиваног квалитета готових производа, као и отварања нових радних места.

Предузеће „Dunkermotoren d.o.o. PU DKM” Суботица које производи електромоторе, генераторе и трансформаторе у 2016. години инвестирало је 138.781 евра. Структура улагања пре свега се односи на куповину и опремање канцеларија, куповину разне опреме у погону и опремање магацинског простора. У току 2016. године број упуслених радника већи је за 11 у односу на 2015. годину.

Предузеће је целокупну производњу пласирало на ино-тржиште.

Предузеће „Dunkermotoren d.o.o. PU FSM” Суботица бави се производњом електромотора, генератора и трансформатора. У току 2016. године предузеће је остварило укупна улагања од 297.208,95 евра. Највећи део улагања се односи на куповину и опремање канцеларија, куповину разне опреме у погону као и опремање магацинског простора. Предузеће целокупну своју производњу пласира на ино-тржиште.

Предузеће „Contitech Fluid Serbia” д.о.о. Суботица производи гумена црева за аутомобилску индустрију и у 2016. години су извршена значајна улагања у опрему, која су довела до унапређења производње и испуњења очекиваног квалитета готових производа, као и отварања новог броја радних места. Вредност производње у 2016. години износила је 32.416.040 евра и већа је за 71,22% у односу на 2015. годину. Целокупна производња пласирана је на ино-тржиште.

Предузеће „Swarovski Subotica” д.о.о. Суботица бави се производњом и обрадом стакла, укључујући техничке стаклене производе.

Износ улагања у 2016. години износи 3.262.818 евра и у односу на вредност укупне инвестиције по уговору, а по основу извршених улагања, инвестиција је реализована 100% и настављено је са додатним улагањима. Производња компаније „Swarovski Subotica” д.о.о. Суботица је извозно оријентисана производња, и то као 100% реекспорт на тржиште Републике Аустрије.

Друштво за управљање слободном зоном и њени корисници, за различите послове и услуге, остваривали су у 2016. години у свом редовном пословању пословне односе са многим привредним субјектима ван подручја зоне, као што су радови на изградњи инвестиционих објеката, услуге транспорта и шпедиције, услуге осигурања објеката и производње, услуге противпожарне заштите и заштите на раду, услуге физичког обезбеђења објеката, набавка резервних делова и материјала, израда алата и прибора за производњу, услуге исхране радника, књиговодствене и друге услуге. За пружање наведених услуга и испоруку материјала, укључено је преко 40 предузећа са територије града Суботица и ширег региона.

У Слободној зони „Нови Сад” су у 2016. години реализована два важна пројекта чији ће финансијски ефекти бити видљиви у 2017. години. На крају 2016. године слободна зона је имала скоро 100% попуњених капацитета који се тичу складишно/производног простора.

У мају 2016. године закључен је дугорочни Уговор са новим инвеститором, предузећем „Alex Fashion” д.о.о Нови Сад, које је закупило целу халу за потребе производње. Тиме је добијено 3.600 m² које је адаптирано за производњу.

Слободна зона „Нови Сад” је због ове сарадње имала доста велика инвестициона улагања, почев од проширења трафо станице до грађевинских радова у самој хали и око хале, и чији износ прелази 150.000 евра. Предузеће је званично почело са радом у мају 2016. године. Корисник је до краја године инвестирао у опремање пословног простора, као и проналажење и обуку радника.

Други важан пројекат у 2016. години у слободној зони је реализација пројекта проширења своје територије и на локацију „4-радна зона Север IV, Lear Corporation”. Овим пројектом, Град Нови Сад инвестирао је у комплетно опремање локације и изградњу производне хале у износу од 22.372.888 евра. Предузеће „Lear Corporation”, је постало корисник слободне зоне „Нови Сад” у новембру 2016. године. У том периоду корисник је започео пресељење машина и опреме са локације у којој је већ пословао, тако да се у том периоду није обављао увоз или извоз преко Царинског реферата.

Руководство предузећа „Alkemica Solutions” д.о.о била је суочена са низом проблема који су се пре свега односили на опрему и машине за рад. Тек крајем 2016. године све машине су доведене у завршну фазу подешавања, а технолошки процес је био у фази завршних тестирања. Почетак производње одложен је за почетак 2017. године.

Што се тиче ефекта који је слободна зона имала на пословање привредних субјеката ван зоне, шпедитерске куће које раде за кориснике слободне зоне запошљавају укупно 45 радника, а грађевинска предузећа, извођачи радова у зони су у протеклој години запошљавали 30 радника.

„ФАС Слободна зона”, Крагујевац у 2016. години реализовала је инвестиционо улагање у износу од 23.307.521 евра. Инвестирано је претежно у набавку и инсталирање најсавременије опреме и постројења.

Обим инвестиционих улагања у 2016. години већи је за 105,83% у односу на 2015. годину.

Током 2015. године укупно је продато 84.789 возила, од чега је 1.378 продато на домаћем тржишту, а 83.411 је пласирано на инострано тржиште.

Током 2015. године продато је 93.418 возила. Смањење продатог броја аутомобила у 2016. години у односу на претходну годину, последица је кретања тражње на глобалном тржишту.

Пословање „ФАС Слободна зона” остварило је значајан утицај на пословање привредних субјеката који послују у Републици Србији. Посебно позитивни ефекти осећају се у привреди Крагујевца и околних места.

Неке од грана на које је остварен посебно значајан ефекат су: енергетика, транспорт, професионалне услуге, грађевинарство, угоститељство, индустрија обраде секундарних сировина, итд.

У Слободној зони „Шабац” производњом се бави предузеће „SBE Serbia” д.о.о. Шабац, предузеће „ODS Technology” д.о.о. Шабац, предузеће „Dimex” д.о.о. Шабац, предузеће „Vorachel” д.о.о. Шабац, предузеће „Biemme international” д.о.о. Шабац, „Samozzi Srb.” д.о.о. Шабац, као и предузеће „Healthcare Europe” д.о.о. Рума.

Предузеће „SBE Serbia” д.о.о. Шабац производи везне елементе и вијчане машинске производе. Вредност остварене производње у 2016. години износи 5.430.542 евра и целокупна је пласирана на ино-тржиште.

Предузеће „ODS Technology” д.о.о. Шабац производи алате за пластику која се формира методом дувања, тзв. дувана пластика. Након израде самих алата, раде се и аутоматски системи за добијање готовог производа са комплетном пратећом опремом. Претежна област рада је аутомобилска индустрија. Матична компанија у Италији (TFB) основана је 2005. године и тренутни купци су им „Audi”, „Volkswagen”, „Nissan”, „Fiat” и „Maserati”. Вредност остварене производње у 2016. години износи 216.029,24 евра и целокупна је пласирана на ино-тржиште.

Предузеће „Vorachel” д.о.о. Шабац производи полиетилен ниске и високе густине, првенствено намењен сектору индустријских паковања. Референтна тржишта су фолије ниског и средњег слоја ХДПЕ, који се користе у сектору индустријских папирних врећа (слој који онемогућава продирање влаге), фолије намењене премазима и силиконирању, фолија која се користи у прехранбеној индустрији. Тренутно је 14 радника запослено у овом предузећу. Вредност остварене производње у 2016. години износи 1.107.697,03 евра и највећим делом (95,5%) је пласирана на ино-тржиште.

Предузеће „Biemme international” д.о.о. Шабац бави се производњом санитарнија за тржиште Европе и Јужне Америке. Вредност остварене производње у 2016. години износи 37.057,60 евра.

Предузеће „Samozzi Srb.” д.о.о. Шабац купило је халу од 7.138 m², 10.000 m² земљишта и управну зграду на подручју Робно-транспортног центра Шабац д.о.о. Компанија производи хидрауличне погонске уређаје. Вредност остварене производње у 2016. години износи 146.034,72 евра и целокупна је пласирана на ино-тржиште.

Предузеће „Healthcare Europe” д.о.о. Рума производи јастуке, душеке и софе од меморијске пене. Ради се о *joint venture* инвестицији која подразумева 10% капитала данске компаније „Everest Aps” и 90% капитала кинеске компаније

„Healthcare Co. Ltd.”. Вредност остварене производње у 2016. години износи 2.063.612,58 евра.

На основу позитивног искуства предузећа „Healthcare Europe” д.о.о Рума, Слободној зони Шабац обратила се компанија „In-Connect” д.о.о која је купила земљиште у индустријској зони у Руми и која је отпочела са изградњом производног објекта. Прва фаза подразумева инвестицију од 8,5 милиона евра и запошљавање 400 радника до 2019-2020 године. Предузеће је у власништву „CG Foods International”, конгломерата из области индустрије хране који је присутан у 35 земаља. Сировина за производњу тестенина која ће се обављати у фабрици ће се куповати на локалном тржишту, а сви производи ће бити пласирани на иностраном тржишту.

Крајем 2016. године Слободна зона „Шабац” потписала је кориснички уговор са јапанском компанијом „YAZAKI”. Инвестиција ове компаније вредна је 25 милиона евра, а планирано је запошљавање 1.700 радника у периоду од три године. Компанија је купила 6,85 ха земљишта у оквиру Северозападне радне зоне у оквиру одређеног подручја слободне зоне. У овом тренутку гради се производно постројење укупне површине 29.500 м². Почетак рада компаније предвиђен је за јун 2017. године.

Услуге манипулације робом корисницима ове слободне зоне обезбеђује „Робно-транспортни центар” А.Д. Шабац, при чему је ангажовано 43 радника. Такође, корисници зоне имају сарадњу са бројним шпедитерским кућама, добављачима и предузећима за организовање транспорта.

Корисници **Слободне зоне „Ужице”** су током 2016. године реализовали инвестициона улагања у износу од 6.569.333 евра и у односу на 2015. годину вредност инвестиционих улагања порасла је за 62,03%. Све инвестиције су реализоване из сопствених средстава.

У предузећу „Импол Севал” а.д. Севојно, инвестирано је 1.219.000 евра у обезбеђење погонске спремности ваљачког стана, 678.000 евра у ревитализацију и модернизацију линије за ембосирање трака, као и 2.044.000 евра у набавку грађевинских објеката и земљишта. Већински власник ове компаније је словеначка компанија „Импол”, а инвестиције су финансиране из сопствених средстава. Треба нагласити да предузеће планира за 2017. годину инвестиције у вредности од 18,57 милиона евра.

У предузећу „Ваљаоница бакра” а.д. Севојно, инвестирано је 86.903 евра у набавку клипне пумпе, 58.462 евра у набавку биксне рецепијента, 46.000 евра у пресе за израду чанчади као и 38.566 евра у аутоматску кружну тестеру.

У предузећу „Коперком” д.о.о. Севојно, инвестирано је у грађевински објекат, земљиште и опрему у износу од 153.422 евра.

Укупна вредност остварене производње у Слободној зони „Ужице” у 2016. години је мања у односу на 2015. годину за 9,06%, док је у односу на 2014. годину већа за 3,16%.

Захваљујући између осталог и уштедама које остварују пословањем у слободној зони, предузећа „Ваљаоница бакра” А.Д. Севојно и „Импол Севал” А.Д. Севојно су успеле да повећају запосленост, док су предузећа „Атлас” д.о.о. Севојно и „Импол Севал Техника” д.о.о. Севојно, задржале исти број запослених у односу на претходну годину.

Током 2016. године раскинут је уговор о обављању делатности у Слободној зони „Ужице” са предузећем „Еко гас МГС” и са предузећем „Фамот СРБ” д.о.о.

Корисници зоне по основама набавке сировина, репроматеријала, резервних делова, израде алата, као и одржавања опреме су у вези са преко 250 добављача како са подручја града Ужица, тако и са територије Републике Србије. Вредност набавки од стране корисника зоне у 2016. години је око 5 милијарди динара.

С обзиром да су корисници зоне велики извозници и да дневно и преко 50 камиона улази и излази из Слободне зоне, евидентно је значајно ангажовање транспортних предузећа како са територије града, тако и са ширег подручја Републике Србије.

Истичемо да се ефекти пословања слободних зона на локални и укупни привредни развој, поред сарадње са домаћим привредним субјектима који послују изван слободне зоне, могу сагледати и кроз ангажовање локалне радне снаге при реконструкцији објеката у слободној зони као и кроз набавку грађевинског материјала са домаћег тржишта.

У Слободној зони „Крушевац” реализовано је инвестиционо улагање производног корисника „Trayal Когрогасија” А.Д. Крушевац од 798.814 евра у набавку алата за ФТИП, апарата за варење кеса, пумпе, софтвера, рачунара, УПС уређаја, као и доградњу и надоградњу постојећих основних средстава.

Реализована вредност производње у 2016. години корисника „Trayal Когрогасија” А.Д. Крушевац износи 8.171.942 евра и у односу на 2015. годину већа је за 39,02%.

Производни асортиман овог корисника чине: пнеуматици и програм гумено-техничке робе, програм средстава за личну заштиту, програм филтера, програм активних угљева који покрива широк спектар производа у форми праха, зрна и гранула намењен различитим употребама.

Укупан број запослених радника на дан 31. децембар 2016. године износио је 1.150 и мањи је 4,34% у односу на исти период 2015. године. Разлог смањења броја радника је одлазак у пензију и реализација социјалног програма.

Сви корисници слободне зоне, и производни корисник и корисници који се баве услужном делатношћу користе услуге шпедитерских предузећа у региону као и екстерне услуге других добављача.

Вредност учешћа домаћег репроматеријала у производњи износи 3.353.280,98 евра што представља 74,65% укупно утрошеног репроматеријала у производњи.

У Слободној зони „Смедерево” реализовано је инвестиционо улагање од 2.600.448 евра.

У овој слободној зони дошло је до значајног повећања броја запослених радника. У 2015. години у овој слободној зони радило је 1.363 радника, а у 2016. години радило је 2.205 радника.

Корисници слободне зоне су углавном производно оријентисани. У односу на претходне године пословања, приметна је разлика у учешћу домаћег и страног репроматеријала. Учешће страног репроматеријала у укупно утрошеном материјалу је 97,72%. Претходну годину обележио је долазак великог страног инвеститора, турске текстилне компаније „Каизен”, која је за свега неколико месеци, запослила

271 лице, од чега је 90% женске популације. Компанија планира гринфилд инвестицију, изградњу производног и складишног простора у индустријском парку Слободне зоне „Смедерево”, с обзиром да се тренутно налазе у изнајмљеном браунфилд простору.

Предузећа су углавном користила привредне субјекте ван зоне као транспортна предузећа и грађевинска предузећа где је повремено или константно било упошљено просечно 250 радника. За потребе корисника зоне услуге шпедиције су пружали радници – шпедитери.

У Слободној зони „Свилајнац” реализовано је инвестиционо улагање у износу од 1.677.527 евра.

У предузећу „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. Кушиљево, инвестирано је 753.120 евра у опрему, ИТ и улагање у зграду.

У предузећу „PM Technik” д.о.о. Свилајнац, инвестирано је 924.407 евра у опрему.

Доласком реномиране компаније звучног имена као што је „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. Кушиљево и њиховим почетком рада у Слободној зони „Свилајнац”, локални економски параметри су се знатно променили :

- стопа незапослености је смањена јер је поменута компанија запослила 349 радника са територије општине Свилајнац;
- остварена је сарадња са фирмама са територије општине Свилајнац;
- Закључен је уговор између привредног друштва за управљање Слободном зоном Свилајнац и швајцарске фирме „PM Technik” д.о.о. Свилајнац, о обављању делатности у слободној зони;
- „PM Technik” д.о.о. Свилајнац запослио је 21 радника који су обучени за своје радне позиције;
- настављено је инвестирање у циљу јачања инфраструктурних капацитета индустријске зоне „Велико поље” и Слободне зоне „Свилајнац” па је сада локација у потпуности инфраструктурно опремљена (електрична енергија, вода, канализација, гас, телефон, видео надзор и приступне саобраћајнице);
- настављају се активности за подршку унапређења привредног амбијента у циљу привлачења страних инвестиција.

Након оснивања „Слободне зоне Свилајнац” и доласка страних инвеститора, стање у привреди и економска ситуација се значајно побољшала тако да се последњих неколико година остварује суфицит. Према подацима Привредне коморе у Крагујевцу, општина Свилајнац је за првих 11 месеци претходне године остварила суфицит од 41,5 милиона долара, а овако позитивном резултату највише је допринела компанија „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. која је корисник ове слободне зоне.

У Слободној зони „Прибој” остварено је инвестиционо улагање у износу од 140.680 евра. Током 2016. године потписана су три корисничка уговора и до краја године ниједан корисник није отпочео са производњом. Корисник слободне зоне, предузеће „Рефиса Балкан” д.о.о Прибој планира са отпочињањем производње током јануара 2017. године. Инвестициона улагања се односе пре свега на адаптацију пословног простора за шта су коришћени домаћи ресурси, и радна снага и материјал. Запосленост се очекује отпочињањем производње. Трансфер

технологије се нарочито очекује од корисника слободне зоне, предузећа „Дуо Фарма” д.о.о Прибој.

У Слободној зони „Београд” остварена су инвестициона улагања у износу од 50.248.217 евра. Инвестиције је имало корисник слободне зоне, предузеће „Меј Та Еуро” д.о.о. Инвестицијом су обухваћени инвестиционо-грађевински радови у току целокупне 2016. године. Значај и вредност инвестиције у 2016. години представља само први корак у амбициозном пословном плану корисника зоне. Пројектовани циљеви за 2016. годину су остварени реализацијом инвестиционо-грађевинских радова, чиме је створена база за даљи развој инвестиције, почетак производње, као и планирање додатног дела подручја које би било пуштено у рад.

Корисник „Меј Та Еуро” д.о.о. је 2016. године завршио са укупно 85 запослених, од чега је 79 новозапослених. Највећи део новозапослених прошао је више специфичних врста обука, које су се делом организовале и у иностранству, у Кини. Тиме су запослени стекли напредна знања која ће у даљем раду користити. Планом кадрова планирана су значајна запошљавања која су у релацији са отпочињањем производње. Унос најсавременије опреме велике вредности, преко 33 милиона евра, у Слободну зону „Београд” доказ је решености корисника-инвеститора да производни процес покрене по највишим стандардима. Инвестиционо-грађевински радови које реализује корисник „Енергргруп” д.о.о укључују коришћење грађевинског материјала домаће производње. Поред тога коришћене су и услуге обезбеђења.

III Пословање привредних друштава за управљање слободном зоном

Према подацима из достављених извештаја, укупно остварени приходи привредних друштава за управљање слободном зоном износе 681.141.004,00 динара, расходи износе 577.084.868,00 динара, а остварена нето добит 104.040.893,00 динара.

У односу на 2015. годину, нето добит се повећала за 28,39%.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Пирот” је „Слободна зона Пирот” А.Д. са седиштем у Пироту, ул. Николе Пашића бб, ПИБ 100185123, матични број: 17108522.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 1.235.168,24 евра. Улог оснивача „Тигар” А.Д. износи 918.017,54 евра, улог ХК „Прогрес” износи 30.568,74 евра, општине Пирот 166.217,54 евра, „Eksplzivni Rudex” 67.346,76 евра и „Униметал” 53.017,66 евра.

Број стално запослених радника у овом привредном друштву је 42.

Слободна зона „Пирот” основана је 8. августа 1996. године Решењем Савезне владе СРЈ, бр. Е.п.бр. 251, а са радом је почела 1. априла 1998. године, по обезбеђењу свих услова за обављање делатности у слободној зони и добијању свих потребних докумената надлежних институција, укључујући и решење за почетак рада, 01/3 број Д-14778/2, које је добила 18. новембра 1997. године од стране Савезне управе царина.

Привредно друштво „Слободна зона Пирот” А.Д. остварило је укупне приходе у износу од 463.420.000,00 динара, расходи износе 406.363.000,00 динара, а остварена нето добит 57.057.000,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је увећана за 9,22%.

Основни разлог увећања добити у односу на 2015. годину је већа вредност пружених услуга корисницима Слободне зоне „Пирот”.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Зрењанин” је **Друштво са ограниченом одговорношћу за управљање Слободном зоном „Зрењанин”**, са седиштем у Зрењанину, ул. Цветна број 1, ПИБ: 103803745, матични број: 20019778.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 1.000 евра у динарској противвредности. Улог оснивача „КОЛПА” д.о.о. Зрењанин, износи 90%, док је удео града Зрењанин у оснивачком капиталу 10%.

У овом привредном друштву запослен је један радник.

Слободна зона „Зрењанин” основана је 21. јула 2005. године, Решењем Владе, 05 Број: 335-4640/2005, а са радом је почела 19. септембра 2005. године, по добијању решења за почетак рада, 01/3 број Д-13931/2, од стране Министарства финансија-Управе царина.

Привредно друштво за управљање **Слободном зоном „Зрењанин”** имало је укупне приходе од 8.422.806,00 динара, расходи износе 7.776.136,00 динара, а остварена нето добит 646.470,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је већа за 37,27%.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Суботица” је **Друштво са ограниченом одговорношћу за управљање Слободном зоном „Суботица”**, са седиштем у Суботици, ул. Батинска 94, ПИБ: 100852839, матични број: 08625689.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 2.599.712,00 динара. Скупштина града Суботице учествује са 48,04% у оснивачком капиталу, „АТБ СЕВЕР” А.Д. Суботица, учествује са 38,94%, док сви остали оснивачи, и то: „ЈАВНА СКЛАДИШТА” А.Д. за складиштење робе Суботицае, А.Д. „БРАТСТВО” Суботица, „ЗОРКА-КЛОТИЛД 1904” Суботица, „МАГНОТРОН” Д.О.О. Суботица, А.Д. „АГРОСЕМЕ-ПАНОНИЈА” Суботица, „PAN-TRADE” Д.О.О. Суботица, „YUCOM” А.Д. Доњи Таванкут и друштво са ограниченом одговорношћу за управљање Слободном зоном „Суботица”, учествују са по 1,63% у оснивачком капиталу.

У привредном друштву за управљање слободном зоном запослено је шест радника.

Слободна зона „Суботица” основана је 2. јула 1996. године, Решењем Савезне владе, број Е.п.бр. 227. Решење за почетак рада, 01/3 број Д-8821/4, Слободна зона „Суботица” добила је 22. децембра 1998. године од стране Савезне управе царина.

Привредно друштво за управљање **Слободном зоном „Суботица”** имало је укупне приходе 98.010.000,00 динара, расходи износе 58.767.000,00 динара, а остварена нето добит 39.243.000,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је већа за 49,83%.

Основни разлог увећања добити у односу на 2015. годину је већа вредност пружених услуга корисницима Слободне зоне „Суботица” као резултат повећања

производних активности корисника ове слободне зоне за 48,00% у односу на 2015. годину.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Нови Сад” је **„Слободна зона Нови Сад” д.о.о.** Нови Сад, ул. Хајдук Вељкова број 11, ПИБ: 104787812, матични број: 20238526.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 474.000,00 динара. Удео оснивача „ЈАВНО СКЛАДИШТЕ СЛОБОДНА ЦАРИНСКА ЗОНА НОВИ САД” АД Нови Сад у оснивачком капиталу друштва износи 50%, док остали оснивачи: „ПЕТАР ДРАПШИН” А.Д. - у реструктурирању Нови Сад и „METALC-KOMERC” д.о.о. Нови Сад, учествују са по 25% оснивачког капитала.

У овом привредном друштву запослено је три радника.

Слободна зона „Нови Сад” основана је 25. октобра 2007. године, Решењем Владе 05 Број: 483-6890/2007. Поменута слободна зона почела је са радом 21. марта 2008. године, на основу Привременог решења о давању сагласности за почетак рада Слободне зоне „Нови Сад”, број: 483-00-00101/2007-17 које је донео министар финансија, имајући у виду да је Решењем Владе дата сагласност за одређивање подручја ове слободне зоне на две локације и да су у том моменту били испуњени услови за почетак рада само на Локацији 1, а да је Локација 2 на којој се налази фабрика „ПЕТАР ДРАПШИН” А.Д. Нови Сад била изузета из разматрања, те да самим тим није била у функцији економска повезаност ове две локације. По провери испуњености услова за почетак рада слободне зоне на Локацији 2, Министар финансија донео је трајно решење за почетак рада ове слободне зоне број: 483-00-17/2009-01, 23. децембра 2009. године.

Привредно друштво „Слободна зона Нови Сад” д.о.о. за управљање **Слободном зоном „Нови Сад”** имало је укупне приходе 46.643.159,00 динара, расходи износе 46.621.359,00 динара, а остварена нето добит 21.800,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је мања је за 74,91%.

Назив привредног друштва за управљање слободном зоном „ФАС Слободна зона” је **„СЗ ФАС” д.о.о. Крагујевац**, ул. Косовска број 4, ПИБ: 106270251, матични број: 20567279.

Оснивач овог привредног друштва је предузеће „ФИАТ Аутомобили Србија” д.о.о. Крагујевац. Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 500 евра у динарској противвредности.

У „СЗ ФАС” д.о.о. запослен је један радник.

Слободна зона „ФАС Слободна зона” основана је 5. новембра 2009. године Решењем Владе, 05 број 483-7116/2009, а почела је са радом 18 децембра 2009. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада.

Привредно друштво „СЗ ФАС” д.о.о. за управљање **„ФАС Слободна зона”**, Крагујевац имало је укупне приходе 2.968.000,00 динара, расходи износе 3.006.000,00 динара, и остварен је нето губитак од 38.000,00 динара.

У односу на 2015. годину нето губитак је већи 93,54%.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Шабац” је **„Слободна зона Шабац” д.о.о.** Шабац, ул. Београдски пут бб, ПИБ: 106312637, матични број: 20576049.

Оснивач Слободне зоне „Шабац” у Шапцу и привредног друштва за управљање слободном зоном је град Шабац. Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 500 евра у динарској противвредности.

У друштву за управљање слободном зоном запослена су четири радника.

Слободна зона „Шабац” основана је 24. децембра 2009. године Решењем Владе, 05 број 483-8448/2009, а почела је са радом 25. фебруара 2010. године на основу Привременог решења о давању сагласности за почетак рада слободне зоне бр. 483-00-00002/2010-1. Министар финансија је дана 22. децембра 2011. године донео коначно Решење давању сагласности за почетак рада слободне зоне број: 483-00-15/2011-01.

Привредно друштво **„Слободна зона Шабац” д.о.о.** за управљање **Слободном зоном „Шабац”** имало је укупне приходе 11.676.138,00 динара, док расходи износе 12.392.377,00 динара, тако да је остварен нето губитак од 716.239,00 динара.

У односу на 2015. годину нето губитак је мањи за 200,65%.

Основни разлог негативног пословног резултата Слободне зоне Шабац д.о.о. за 2016. годину јесу проблеми са ликвидношћу компаније “Вiemme International” д.о.о.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Ужице” је **„Слободна зона Ужице” д.о.о.** Севојно, ул. Првомајска бб, ПИБ: 106554104, матични број: 20630051.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 3.000 евра, при чему сви оснивачи: град Ужице, „Ваљаоница бакра Севојно” А.Д. Севојно и „Импол Севал Ваљаоница алуминијума” А.Д. Севојно учествују са по 33,33% у основном капиталу предузећа.

У поменутом привредном друштву запослено је девет радника.

Слободна зона „Ужице” основана је 24. јуна 2010. године Решењем Владе 05 Број: 483-4453/2010, а са радом је почела 28. септембра 2010. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-9/2010-01.

Привредно друштво **„Слободна зона Ужице” д.о.о.** за управљање **Слободном зоном „Ужице”** имало је укупне приходе 14.537.000,00 динара, расходи износе 15.257.000,00 динара, а остварен је нето губитак 720.000,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је смањена за 324,30%.

Основни разлог смањења добити у односу на 2015. годину је тежња привредног друштва за управљање Слободном зоном „Ужице” да кроз ниже цене својих услуга привуче још корисника слободне зоне.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Крушевац” је **„Слободна зона Крушевац” д.о.о.** Крушевац, ул. Милоша Обилића бб, ПИБ: 107508760, матични број: 20817526.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 50.000,00 динара, при чему оснивач град Крушевац има 40,00%, док „НП Жира - у реструктурирању” А.Д. Крушевац и „Тгауал Коргоасија” А.Д. Крушевац учествују са по 30,00% у основном капиталу предузећа.

У поменутом привредном друштву запослена су два радника.

Слободна зона „Крушевац” основана је 30. маја 2012. године Решењем Владе 05 Број: 483-3737/2012, а са радом је почела 28. новембра 2012. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-00028/2012.

Привредно друштво „Слободна зона Крушевац” д.о.о. за управљање Слободном зоном „Крушевац” имало је укупне приходе 4.433.000,00 динара, док расходи износе 4.203.000,00 динара, тако да је остварен нето добитак 230.000,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је мања за 24,09%.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Смедерево” је „Слободна зона Смедерево” д.о.о. Смедерево, ул. Ђуре Салаја број 17, ПИБ: 107438283, матични број: 20802715.

Оснивачки капитал привредног друштва за управљање слободном зоном износи 25.000 евра, при чему оснивачи град Смедерево и предузеће „Metech” д.о.о. Смедерево имају по 30,00% удела, док сви остали оснивачи: „Тomi Trade” д.о.о. Смедерево, „Mitrašinić” д.о.о. Смедерево, „Inter-Mehanika” д.о.о. Скореновац и „Nafta” А.Д. Београд, учествују са по 10,00% у основном капиталу предузећа.

У поменутом привредном друштву запослен је један радник.

Слободна зона „Смедерево” основана је 20. априла 2012. године Решењем Владе 05 Број: 483-00-00006/2012-01, а са радом је почела 23. јула 2012. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-00014/2012-01.

Привредно друштво „Слободна зона Смедерево” д.о.о. за управљање Слободном зоном „Смедерево” имало је укупне приходе 12.198.000,00 динара, док расходи износе 4.213.000,00 динара, тако да је остварен нето добитак од 7.985.000,00 динара.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Свилајнац” је „Привредно друштво за управљање Слободном зоном Свилајнац” д.о.о. Свилајнац, ул. Светог Саве број 102, ПИБ: 107229875, матични број: 20759623.

Оснивач овог привредног друштва је општина Свилајнац са уписаним и уплаћеним оснивачким капиталом од 500 евра.

У поменутом привредном друштву запослена су три радника.

Слободна зона „Свилајнац” основана је 22. марта 2012. године Решењем Владе 05 Број: 483-1816/2012-01, а са радом је почела 21. марта 2014. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-0009/2014-01.

„Привредно друштво Слободна зона Свилајнац” д.о.о. за управљање Слободном зоном „Свилајнац” имало је укупне приходе 3.057.477,00 динара, док

расходи износе 2.559.899,00 динара, тако да је остварен нето добитак од 497.578,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је већа за 6,99%.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Апатин” је **„Слободна зона Апатин” д.о.о.** Апатин, ул. Српских владара број 29, ПИБ: 108204648, матични број: 20951931.

Оснивач овог привредног друштва је општина Апатин са уписаним и уплаћеним оснивачким капиталом од 100.000,00 динара.

У поменутом привредном друштву запослен је један радник.

Слободна зона „Апатин” основана је 14. јануара 2014. године Решењем Владе 05 Број: 483-237/2014-01, а са радом је почела 27. маја 2014. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-00022/2014-01.

У међувремену, почетком марта 2015. године, дошло је до промене оснивача и оснивачког капитала у овом привредном друштву, тако да оснивачки капитал привредног друштва за управљање Слободном зоном „Апатин” износи 142.857,00 динара, при чему оснивач општина Апатин има 70,00% удела, оснивач општина Оџаци има 25,00%, и оснивач „Стандард Гас” д.о.о. Нови Сад има 5,00% у основном капиталу предузећа.

Привредно друштво **„Слободна зона Апатин” д.о.о.** за управљање **Слободном зоном „Апатин”** имало је укупне приходе 353.610,00 динара, док расходи износе 348.162,00 динара, тако да је остварен нето добитак од 5.448,00 динара.

У односу на 2015. годину нето добит је мања за 95,47%.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Врање” је **„Слободна зона Врање” д.о.о.** Врање, ул. Милентија Поповића број 1, ламела 5, ПИБ: 108023766, матични број: 20917962.

Оснивач овог привредног друштва је град Врање са уписаним и уплаћеним оснивачким капиталом од 10.000,00 динара.

У поменутом привредном друштву запослено је шест радника.

Слободна зона „Врање” основана је 20. јануара 2014. године Решењем Владе 05 Број: 483-477/2014-01, а са радом је почела 1. септембра 2014. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-00029/2014-01.

Привредно друштво **„Слободна зона Врање” д.о.о.** за управљање **Слободном зоном „Врање”** имало је укупне приходе 7.685.638,00 динара, док расходи износе 7.725.995,00 динара, тако да је остварен нето губитак од 40.357,00 динара.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Прибој” је **„Слободна зона Прибој” д.о.о.** Прибој, ул. 12. јануара 5/2, ПИБ: 108940370, матични број: 21097110.

Оснивач овог привредног друштва је општина Прибој са уписаним и уплаћеним оснивачким капиталом од 100.000,00 динара.

У поменутом привредном друштву запослена су четири радника.

Слободна зона „Прибој” основана је 7. маја 2015. године Решењем Владе 05 Број: 483-4997/2015, а са радом је почела 15. октобра 2015. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-27/2015-01.

Привредно друштво „Слободна зона Прибој” д.о.о. за управљање Слободном зоном „Прибој” имало је укупне приходе 3.900.539,00 динара, док расходи износе 4.809.536,00 динара, тако да је остварен нето губитак од 908.997,00 динара.

Назив привредног друштва за управљање Слободном зоном „Београд” је „Слободна зона Београд 2015” д.о.о. Београд, ул. Краљице Марије бр.1, ПИБ: 109168166, матични број: 21136492.

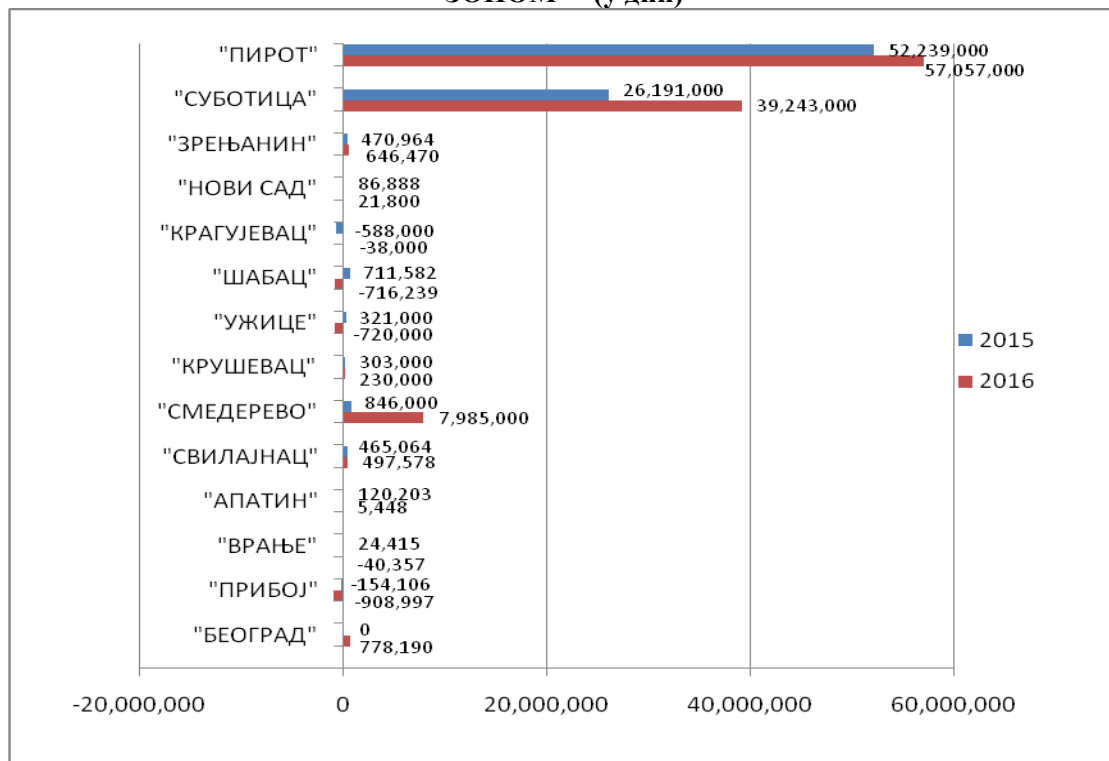
Оснивач овог привредног друштва је град Београд са уписаним и уплаћеним оснивачким капиталом од 1.000,00 динара.

У поменутом привредном друштву запослено је два радника.

Слободна зона „Београд” основана је 23. октобра 2015. године Решењем Владе 05 Број: 483-11368/2015-3, а са радом је почела 4. новембра 2016. године, на основу Решења министра финансија о испуњености услова за почетак рада слободне зоне број: 483-00-28/2016-01.

Привредно друштво „Слободна зона Београд 2015” д.о.о. за управљање Слободном зоном „Београд” имало је укупне приходе 3.835.637,00 динара, док расходи износе 3.042.404,00 динара, тако да је остварен нето добитак од 778.190,00 динара.

ОСТВАРЕНА ДОБИТ ПРЕДУЗЕЋА ЗА УПРАВЉАЊЕ СЛОБОДНОМ ЗОНОМ (у дин)

IV Пословање корисника слободне зоне

Слободне зоне су у 2016. години имале укупно 265 корисника, од чега 170 домаћих и 95 страних. У односу на 2015. годину број корисника се повећао за 24 (9,96%).

Број запослених код корисника је 25.175 радника и у односу на 2015. годину тај број се повећао за 13,19%.

Број и структура корисника

Слободна зона „Пирот“ имала је у 2016. години 102 корисника, од чега 67 домаћих и 35 страних. У односу на 2015. годину укупан број корисника се смањио за 9,73%.

Производњом се бави 18 корисника: „Тигар“ А.Д. Пирот, „Tigar Tyres“ Пирот „Мотус плус“ Пирот, „Новадис“ Пирот, „Тери Инжењеринг“ Пирот, „Бест Тобако“ Пирот, „Зелени пут“ Пирот, „Тигар Ти Кар“ Пирот, „Сербпекицинг“ Пирот, „Сарлах“ Пирот, „D Comranу“ Бабушница, „Пиротекс Трико“ Пирот, „Меркатус Текстил“ Београд, „Самбарс“ Пирот, „Соминг“ Пирот, „Мундорама“ Пирот, „МП партнерс“ Пирот и „Ирели“ Пирот док се остали корисници баве складиштењем робе.

Број запослених радника код корисника зоне је 6.016 и тај број се у односу на 2015. годину повећао за 3,58%.

Слободна зона „Зрењанин“ је имала осам корисника, од чега пет домаћих и три страна. У односу на 2015. годину укупан број корисника мањи је за једног корисника (11,11%).

Производњом се баве пет корисника, „Колпа“ д.о.о. Зрењанин, „Лк Арматуре“ Зрењанин, „DAD Draexlmaier Automotive“ д.о.о. Зрењанин, „DAD Draexlmaier Automotivetechnik GBBH“ - огранак Зрењанин и „Technostructure“ д.о.о док се остали корисници баве складиштењем робе.

Број запослених радника код корисника је 3.263 и тај број се у односу на 2015. годину смањио за 135 радника (3,97%).

Слободна зона „Суботица“ је имала укупно 32 корисника, од чега 27 домаћих и пет страних. У односу на 2015. годину број корисника је повећан за 13 корисника (68,42%).

Производњом се бави пет корисника, „SIEMENS“ д.о.о. Београд, „NORMA GROUP“ д.о.о. Суботица, „DUNKENMOTOREN“ д.о.о. Суботица, „CONTITECH FLUID SERBIA“ д.о.о. Суботица и „SWAROVSKI SUBOTICA“ д.о.о. Суботица, док се остали корисници баве складиштењем робе.

Број запослених радника код корисника је 4.298 и тај број се у односу на 2015. годину повећао за 777 радника (22,07%).

Слободна зона „Нови Сад“ је имала укупно 66 корисника, од чега 46 домаћих и 20 страних. У односу на 2015. годину број корисника је већи за 8 корисника (13,79%).

Производњом се бави седам корисника, „Беларус Агропанонка” д.о.о. Нови Сад, „НИС Газпром Нефт” А.Д. Нови Сад, „Alkemica Solushn” д.о.о. Нови Сад, „System Design” д.о.о. Нови Сад, „Lear Corporation” д.о.о. Нови Сад, „Aleks Fashion” д.о.о. Нови Сад и „Frobas” GMBH, док се остали корисници баве складиштењем робе.

Број запослених радника код корисника је 1.880 и у односу на 2015. годину дошло је до повећања за 1.629 радника (649,00%).

„ФАС Слободна зона”, Крагујевац је имала 11 страних корисника који запошљавају 3.405 радника. У односу на 2015. годину број радника је смањен за 949 радника (21,80%).

Производњом се бави седам корисника, „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. Крагујевац, „JСММ AUTOMOTIVE” д.о.о. Крагујевац, „MAGNETI MARELLI” д.о.о. Крагујевац, „MAGNETI MARELLI AUTOMOTIVE” д.о.о. Крагујевац, „ADIANT SEATING” д.о.о. Крагујевац, „SIGIT” д.о.о. Крагујевац и „PМC AUTOMOTIVE” д.о.о. Крагујевац и док се остали корисници баве складиштењем робе.

Слободна зона „Шабац” је имала укупно осам корисника, од чега један домаћи и седам страних. Сви корисници се баве производњом и запошљавају 450 радника. У односу на 2015. годину број радника је повећан за 394 радника (703,57%).

Производњом се бави осам корисника, „СБЕ Србија” д.о.о. Шабац, „VOPACHEL” д.о.о. Шабац, „Biemme International” д.о.о. Шабац, „Camozzi Srb” д.о.о. Шабац, „ODS Technology” д.о.о. Шабац, „DIMEX” д.о.о. Шабац, „HEALTHCARE EUROPE” д.о.о. Рума и „YAZAKI Србија” д.о.о. Шабац.

Слободна зона „Ужице” је имала 10 домаћих корисника који запошљавају 1.959 радника и у односу на 2015. годину број радника се повећао за 10 радника (0,51%).

Производњом се бави шест корисника, „Ваљаоница бабра” А.Д. Севојно, „Импол Севал” А.Д. Севојно, „Импол Севал Техника” д.о.о. Севојно, „Атлас” д.о.о. Севојно, „Фамот СРБ” д.о.о. Севојно и „Sorper com” д.о.о. Севојно, док се остали корисници баве складиштењем робе.

Слободна зона „Крушевац” имала је укупно седам корисника, од чега пет домаћих и два страна. Сви корисници се баве складиштењем робе осим предузећа „Trayal Корпорација” А.Д. Крушевац које се бави производњом и запошљава 1.100 радника. У односу на 2015. годину број радника је смањен за 50 радника (4,35%).

Слободна зона „Смедерево” имала је укупно девет корисника, од чега три домаћа и шест страних. Број запослених радника код корисника је 2.205 и у односу на 2015. годину дошло је до повећања за 842 радника (61,78%).

Производњом се бави седам корисника, „Metech” д.о.о. Смедерево, „Profiweld” д.о.о. Смедерево, „MS Tehnologie” д.о.о. Смедерево, „Rosa Catene” д.о.о. Смедерево, „Carbotech Industrie” д.о.о. Смедерево, „PKC Wiring Systems”

д.о.о. Смедерево и „Каизен” д.о.о Смедерево док се остали корисници баве складиштењем робе.

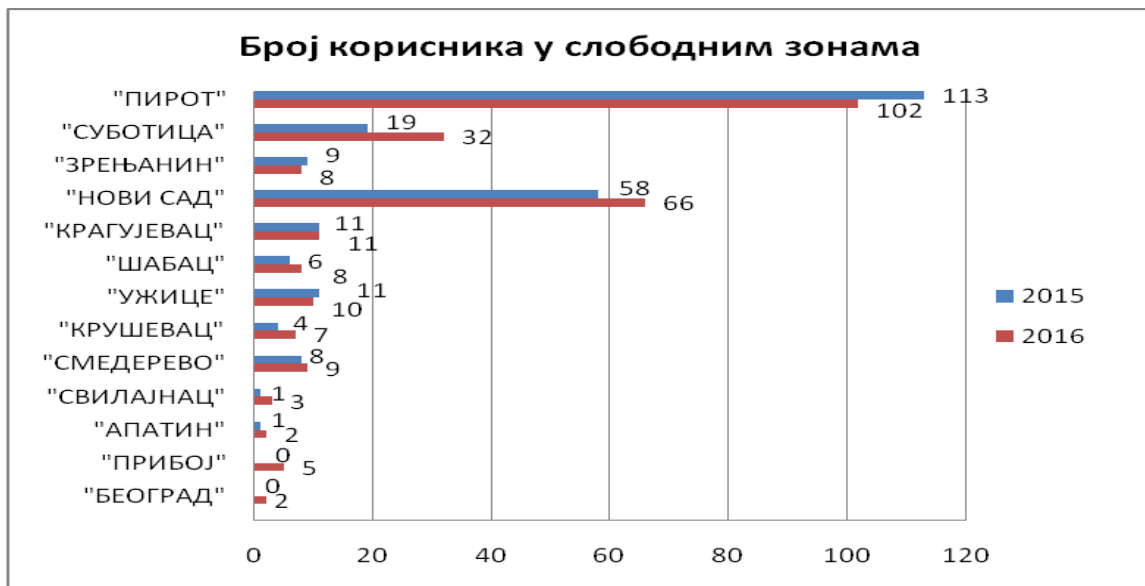
Слободна зона „Свилајнац” имала је укупно три корисника, од чега два домаћа и један страни корисник. Број запослених радника код корисника је 370 и у односу на 2015. годину дошло је до смањења за 22 радника (5,61%).

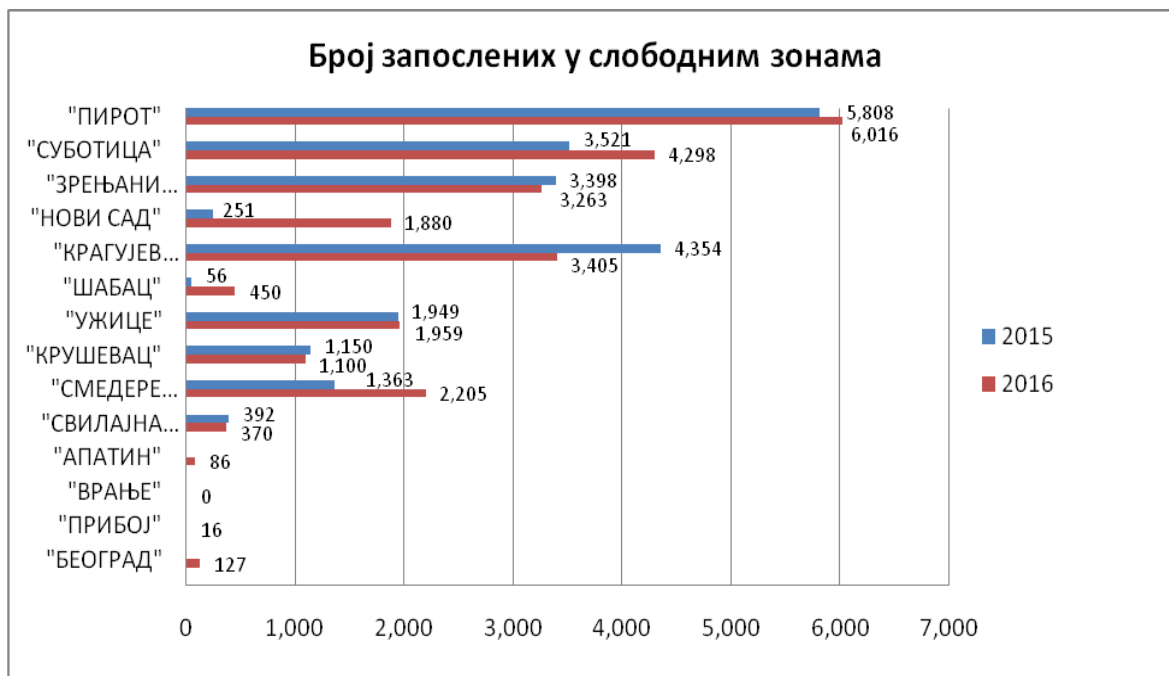
Производњом се бави два корисника, „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. Кушиљево и „PM Technik” д.о.о. Свилајанац.

Слободна зона „Апатин” има два производна корисника, компанију „Lumberline” д.о.о. Апатин и компанију „Стандард Гас” д.о.о. Нови Сад које запошљавају укупно 86 радника.

Слободна зона „Прибој” имала је укупно пет корисника, од чега једног домаћег и четири страна. Сви корисници се баве производњом.

Слободна зона „Београд” имала је укупно два корисника, од чега једно домаће и једно страна. Производњом се бави предузеће „Меи Та Еуропа” д.о.о које запошљава 42 радника.

Пословање корисника који се баве производном делатношћу

У Слободној зони „Пирот” укупна вредност реализоване производње у 2016. години износи 383.753.262 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Тигар Tyres” д.о.о. Пирот - 343.345.503 евра;
- „Тигар” А.Д. Пирот - 18.697.910 евра;
- „Тигар Ти Кар” д.о.о. Пирот - 1.032.426 евра;
- „Ирели” д.о.о. Пирот – 53.283 евра;
- „Новадис” д.о.о. Пирот - 80.577 евра;
- „Зелени пут” д.о.о. Пирот - 99.869 евра;
- „Тери Инжињеринг” д.о.о. Пирот - 3.841.040 евра;
- „Бест Тобако” д.о.о. Пирот - 828.408 евра;
- „Сербпакецинг” д.о.о. Пирот - 115.263 евра;
- „Пиротекс Трико” д.о.о. Пирот - 243.909 евра;
- „Сарлах” д.о.о. Пирот - 378.482 евра;
- „D-company” д.о.о. Бабушница – 11.805.085 евра;
- „Mercatus Tekstile” д.о.о. Београд – 2.650.829 евра и
- „Sambars” д.о.о. Пирот – 580.678 евра.

Напомињемо да производни корисник „Мотус плус” д.о.о. Пирот који има потписан уговор са привредним друштвом за управљање Слободном зоном „Пирот” није обављао производни процес у 2016. години.

У вредности укупно произведене робе, учешће домаћег репроматеријала износи 19.779.238 евра, а учешће страног репроматеријала 121.959.522 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу, учешће домаћег репроматеријала је 13,95%, док је учешће страног репроматеријала 86,05%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 51.275.251 евра (13,49%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 328.943.015 евра (86,51%).

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње већа је за 2,59%. Вредност робе пласиране на инострано тржиште већа је за 8,12%, док је вредност производње пласиране на домаће тржиште мања за 25,76%.

У Слободној зони „Зрењанин” укупна вредност реализоване производње у 2016. години износи 107.026.661 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Колпа” д.о.о. Зрењанин – 6.729.855 евра;
- „Лк Арматуре” д.о.о. Зрењанин - 1.611.104 евра;
- „DAD Draexlmaier Automotive ” д.о.о. Зрењанин - 75.619.079 евра и
- „Dat Draexlmaier Automotivetchnik” д.о.о. Зрењанин - 23.066.623 евра.

У вредности укупно произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 1.367.613 евра, а учешће страног репроматеријала 67.497.365 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 1,99%, док је учешће страног репроматеријала 98,01%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 23.946.959 евра (22,43%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 82.834.802 евра (77,57%).

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње мања је за 2,84%.

У Слободној зони „Суботица” укупна вредност реализоване производње у 2016. години износи 422.389.294 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „SIEMENS” д.о.о. Београд - 282.079.430 евра;
- „NORMA GROUP” д.о.о. Суботица - 29.496.192 евра;
- „DUNKERMOTOREN D.O.O. PU DKM” д.о.о. Суботица - 16.719.381 евра;
- „DUNKERMOTOREN D.O.O. PU FSM” д.о.о. Суботица – 6.942.218 евра;
- „CONTITECH FLUID SERBIA” д.о.о. Суботица - 32.416.040 евра и
- „SWAROVSKI SUBOTICA” д.о.о. Суботица – 54.736.033 евра.

У вредности укупно произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 1.224.781 евра, а учешће страног репроматеријала 36.100.704 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 3,28%, док је учешће страног репроматеријала 96,72%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 218.245 (0,05%) евра, док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 434.740.189 (99,95%) евра.

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње већа је за 48,00%.

У Слободној зони „Нови Сад” постоји седам производних корисника која су остварила производњу у износу од 15.643.150 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Беларус Агропанонка” д.о.о. Нови Сад - 2.037.204 евра;
- „НИС” А.Д. Нови Сад - 13.039.668 евра;
- „SYSTEM DESIGN” д.о.о. Нови Сад – 309.782 евра и
- „ALEX FASHION” д.о.о. Нови Сад – 256.496.

Предузећа „Alkemika Solutions” д.о.о. Нови Сад и „Frobas” GMBH регистрована су као производни корисници ове слободне зоне, али до краја 2016. године нису отпочели са процесом производње.

У вредности укупно произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 8.888.289 евра, а учешће страног репроматеријала 6.307.570 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 58,49%, док је учешће страног репроматеријала 41,51%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 11.949.576 евра (81,64%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 2.687.774 евра (18,36%).

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње већа је за 27,09%.

У „ФАС Слободна зона”, Крагујевац укупна вредност реализоване производње у 2016. години износи 1.169.552.928 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. Крагујевац – 979.474.662 евра;
- „JСММ AUTOMOTIVE” д.о.о. Крагујевац - 32.163.812 евра;
- „MAGNETI MARELLI” д.о.о. Крагујевац – 25.506.839 евра;
- „MAGNETI MARELLI AUTOMOTIVE” д.о.о. Крагујевац – 4.507.051 евра;
- „ADIENТ SEATING” д.о.о. Крагујевац – 79.069.807 евра;
- „SIGIT” д.о.о. Крагујевац - 15.462.331 евра и
- „PМС AUTOMOTIVE” д.о.о. Крагујевац - 33.368.425 евра.

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 324.444.766 евра, а учешће страног репроматеријала 663.434.833 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 32,84%, док је учешће страног репроматеријала 67,16%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 197.794.634 евра (16,41%), док укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште износи 1.007.353.133 евра (83,59%).

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње мања је за 5,26%.

У Слободној зони „Шабац” постоји осам производних корисника који су остварили производњу у износу од 9.115.522 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „SBE SERBIA” д.о.о. Шабац - 5.430.542 евра;
- „VOPACHEL” д.о.о. Шабац – 1.107.697 евра;

- „BIEMME INTERNATIONAL” д.о.о. Шабац 2.264 евра;
- „SAMOZZI Srb” д.о.о. Шабац евра – 146.035 евра;
- „HEALTCARE EUROPE” д.о.о. Рума 2.063.613 евра;
- „ODS TECHNOLOGY” д.о.о. Шабац – 216.029 евра и
- „DIMEX” д.о.о. Шабац – 149.342 евра;

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 203.813 евра, а учешће страног репроматеријала 4.187.421 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 4,64%, док је учешће страног репроматеријала 95,36%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 777.064 евра (7,67%), док укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште износи 9.354.788 евра (92,33%).

У односу на 2015. годину, вредност производње већа је за 154,65%.

Предузеће „Yazaki Србија” д.о.о. Шабац, регистровано као производни корисник ове слободне зоне, до краја 2016. године није отпочело са процесом производње.

У Слободној зони „Ужице” укупна вредност реализоване производње у 2016. години износи 205.814.282 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Ваљаоница бакра” А.Д. Севојно - 98.000.000 евра;
- „Импол Севал” А.Д. Севојно - 102.150.872 евра;
- „Импол Севал Техника” д.о.о. Севојно - 1.968.608 евра;
- „Атлас” д.о.о. Севојно – 3.564.079 евра;
- „Соррег сом” д.о.о. Севојно - 37.836 евра и
- „Фамот СРБ” д.о.о. Севојно – 92.887 евра.

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 63.841.546 евра, а учешће страног репроматеријала 91.550.671 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 41,08%, док је учешће страног репроматеријала 58,92%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 33.364.796 евра (16,21%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 172.449.486 евра (83,79%).

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње мања је за 9,06%.

У Слободној зони „Крушевац” постоји један производни корисник, компанија „Trayal Копрогасија” А.Д. који је остварио производњу у износу од 8.171.942 евра. У односу на 2015. годину, вредност производње већа је за 39,02%.

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 3.355.195 евра, а учешће страног репроматеријала 1.139.373 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 74,65%, док је учешће страног репроматеријала 25,35%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 3.353.281 евра (42,17%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 4.599.144 евра (57,83%).

У Слободној зони „Смедерево” постоји седам производних корисника који су остварили производњу у износу од 37.496.060 евра. Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Metech” д.о.о. Смедерево - 13.003.054 евра;
- „ROSA CATENE” д.о.о. Смедерево - 822.526 евра;
- „Carbotech Industrie” д.о.о. Смедерево - 121.102 евра;
- „Каизен” д.о.о. Смедерево - 467.527 евра;
- „MS Tehnologie” д.о.о. Смедерево - 177.586 евра и
- „PKC Wiring Systems” д.о.о. Смедерево - 22.904.265 евра.

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 517.530 евра, а учешће страног репроматеријала 22.168.891 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 2,28%, док је учешће страног репроматеријала 97,72%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 854.868 евра (2,34%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 35.744.132 евра (97,66%).

У односу на 2015. годину укупна вредност реализоване производње већа је за 90,71%.

Предузеће „Profiweld” д.о.о. Смедерево, регистровано као производни корисник ове слободне зоне, до краја 2016. године није отпочело са процесом производње.

У Слободној зони „Свилајнац” постоје два производна корисника који су остварили производњу у износу од 70.492.709 евра.

Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

- „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. Кушиљево - 70.454.907 евра и
- „PM Technik” д.о.о. Свилајнац - 37.802 евра.

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 223.023 евра, а учешће страног репроматеријала 64.419.550 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 0,35%, док је учешће страног репроматеријала 99,65%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 208.718 евра (0,30%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 70.283.991 евра (99,70%).

У Слободној зони „Апатин” постоје два производна корисника који су остварили производњу у износу од 14.854.185 евра.

Вредност реализоване производње по произвођачима износи:

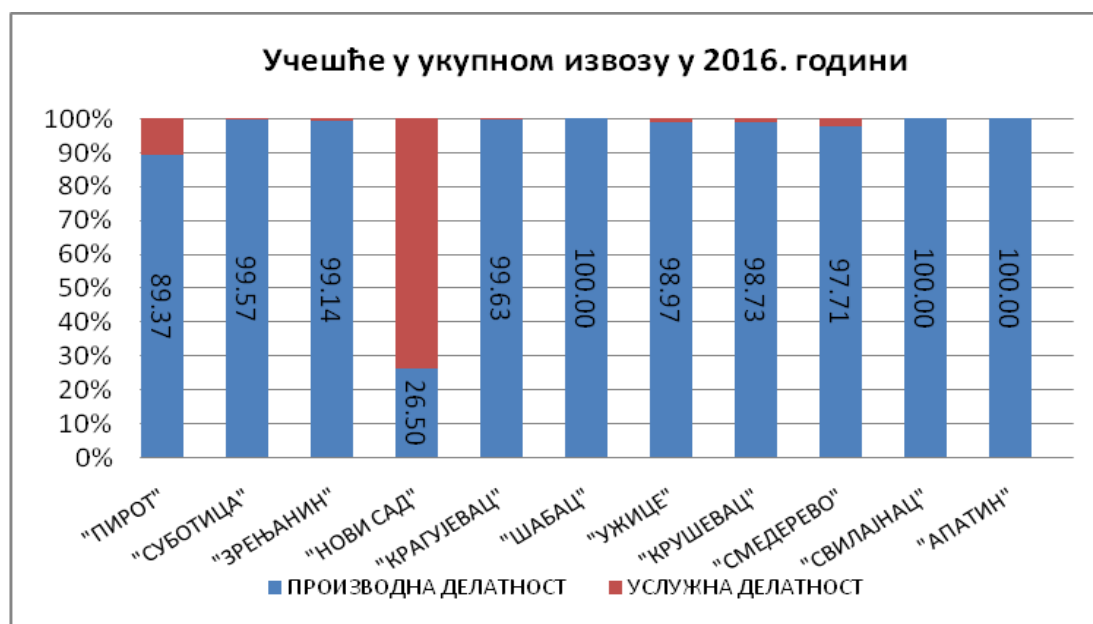
- „Стандард гас” д.о.о. Нови Сад - 14.813.955 евра и
- „Lumberline” д.о.о. Апатин - 40.230 евра.

У укупној вредности произведене робе учешће домаћег репроматеријала износи 377.255 евра, а учешће страног репроматеријала 12.157.588 евра.

У укупно утрошеном репроматеријалу учешће домаћег репроматеријала је 3,01%, док је учешће страног репроматеријала 96,99%.

Од реализоване производње на домаће тржиште је пласирано производа у вредности од 11.209.978 евра (77,17%), док је укупна вредност производа пласираних на ино-тржиште 3.316.322 евра (22,83%).

Остварени приходи и расходи корисника који се баве производном делатношћу

У Слободној зони „Пирот“, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 50.193.110.000,00 динара, расходи износе 43.759.610.000,00 динара, а остварена добит износи 6.433.500.000,00 динара.

Предузеће „Tigar Tyres“ д.о.о. Пирот, имало је приходе 45.135.531.000,00 динара, расходи износе 38.596.696.000,00 динара, а остварена добит износи 6.538.835.000,00 динара.

Предузеће „Тигар“ А.Д. Пирот, имало је приходе 2.394.336.000,00 динара, расходи износе 2.701.993.000,00 динара, а остварени губитак износи 307.657.000,00 динара.

Предузеће „Тигар Инкон“ д.о.о. Пирот, имало је приходе 85.314.000,00 динара, расходи износе 101.913.000,00 динара, а остварени губитак износи 16.599.000,00 динара.

Предузеће „Новадис“ д.о.о. Пирот, имало је приходе 9.961.000,00 динара, расходи износе 9.882.000,00 динара, а остварена добит износи 79.000,00 динара.

Предузеће „Зелени Пут” д.о.о. Пирот, имало је приходе 12.426.000,00 динара, расходи износе 11.129.000,00 динара, а остварена добит износи 1.297.000,00 динара.

Предузеће „Пиротекс Трико” д.о.о. Пирот, имало је приходе 30.166.000,00 динара, расходи износе 28.665.000,00 динара, а остварена добит износи 1.501.000,00 динара.

Предузеће „Бобком” д.о.о. Пирот, имало је приходе 2.902.000,00 динара, расходи износе 2.818.000,00 динара, а остварена добит износи 84.000,00 динара.

Предузеће „Тери Инжењеринг” д.о.о. Пирот, имало је приходе 499.330.000,00 динара, расходи износе 465.702.000,00 динара, а остварена добит износи 33.628.000,00 динара.

Предузеће „Best tobacco” д.о.о. Пирот, имало је приходе 99.169.000,00 динара, расходи износе 92.100.000,00 динара, а остварена добит износи 7.069.000,00 динара.

Предузеће „D Company” д.о.о. Бабушница, имало је приходе 1.400.946.000,00 динара, расходи износе 1.184.137.000,00 динара, а остварена добит износи 216.809.000,00 динара.

Предузеће „Сарлах” д.о.о. Пирот, имало је приходе 46.779.000,00 динара, расходи износе 46.527.000,00 динара, а остварена добит износи 252.000,00 динара.

Предузеће „Меркатус текстил” д.о.о. Београд, имало је приходе 329.131.000,00 динара, расходи износе 329.037.000,00 динара, а остварена добит износи 94.000,00 динара.

Предузеће „Сомиг” д.о.о. Пирот, имало је приходе 722.000,00 динара, расходи износе 623.000,00 динара, а остварена добит износи 99.000,00 динара.

Предузеће „Ти-саг трговине” д.о.о. Пирот, имало је приходе 139.818.000,00 динара, расходи износе 181.817.000,00 динара, а остварени губитак износи 41.999.000,00 динара.

У Слободној зони „Зрењанин”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 8.274.068.000,00 динара, расходи износе 7.989.847.000,00 динара, а остварена нето добит износи 284.221.000,00 динара.

Предузеће „Колпа” д.о.о. Зрењанин, остварило је добит у износу од 92.748.000,00 динара. Укупни приходи су били 984.720.000,00 динара, а расходи 891.972.000,00 динара.

Предузеће „Лк Арматуре” д.о.о. Зрењанин, имало је приходе 200.636.000,00 динара, расходи износе 179.467.000,00 динара, а остварена нето добит износи 21.169.000,00 динара.

Предузеће „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин, имало је приходе 4.089.416.000,00 динара, расходи износе 3.917.995.000,00 динара, а остварени нето губитак износи 171.421.000,00 динара.

Предузеће „Dat Draexlmaier Automotivetchnick” д.о.о. Зрењанин, имало је приходе 2.999.296.000,00 динара, расходи износе 2.990.776.000,00 динара, а остварена нето добит износи 8.520.000,00 динара.

Предузеће „Technostructure” д.о.о. Зрењанин, није имало приходе, а расходи износе 9.637.000,00 динара.

У Слободној зони „Суботица”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 21.450.090.090,00 динара, расходи износе 20.036.689.078,00 динара, а остварени добитак износи 1.413.401.012,00 динара.

Предузеће „SIEMENS” д.о.о. Београд, имало је приходе 5.031.721.090,00 динара, расходи износе 4.674.564.078,00 динара, а остварена добит износи 357.157.012,00 динара.

Предузеће „DUNKERMOTOREN PUDKM” д.о.о. Суботица, имало је приходе 2.121.003.000,00 динара, расходи износе 2.104.846.000,00 динара, а остварени добитак износи 16.157.000,00 динара.

Предузеће „DUNKERMOTOREN PUFSM” д.о.о. Суботица, имало је приходе 222.661.000,00 динара, расходи износе 214.348.000,00 динара, а остварени добитак износи 8.313.000,00 динара.

Предузеће „NORMA GROUP” д.о.о. Суботица, имало је приходе 6.362.130.000,00 динара, расходи износе 5.986.055.000,00 динара, а остварени добитак износи 376.075.000,00 динара.

Предузеће „CONTITECH FLUID SERBIA” д.о.о. Суботица, имало је приходе 6.146.888.000,00 динара, расходи износе 5.643.030.000,00 динара, а остварени добитак износи 503.858.000,00 динара.

Предузеће „SWAROVSKI SUBOTICA” д.о.о. Суботица, имало је приходе 1.565.687.000,00 динара, расходи износе 1.413.846.000,00 динара, а остварени добитак износи 151.841.000,00 динара.

У Слободној зони „Нови Сад”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 2.706.078.029,00 динара, расходи износе 2.661.447.232,00 динара, а остварени добитак износи 44.630.797,00 динара.

Предузеће „Беларус Агропанонка” д.о.о. Нови Сад, имало је приходе 228.257.472,00 динара, расходи износе 228.193.195,00 динара, а остварена добит 64.277,00 динара.

Предузеће „НИС” А.Д. Нови Сад, имало је приходе 2.242.135.000,00 динара, расходи износе 2.068.610.000,00 динара, а остварена добит 173.525.000,00 динара.

Предузеће „Lear Corporation” д.о.о. Нови Сад, имало је приходе 146.386.154,00 динара, расходи износе 274.496.776,00 динара, а остварени губитак 128.110.622,00 динара.

Предузеће „SYSTEM DESIGN” д.о.о. Нови Сад, имало је приходе 57.596.370,00 динара, расходи износе 55.185.758,00 динара, а остварена добит 2.410.612,00 динара.

Предузеће „Alex Fashion” д.о.о. Нови Сад, имало је приходе 31.703.033,00 динара, расходи износе 34.961.503,00 динара, а остварени губитак 3.258.470,00 динара.

У „ФАС Слободна зона”, Крагујевац корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 162.283.857.800,00 динара, расходи износе 159.834.291.022,00 динара, а остварена добит износи 2.449.566.778,00 динара.

У Слободној зони „Шабач”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 1.245.103.533,00 динара, расходи износе 1.414.838.027,00 динара, а остварени губитак износи 169.734.494,00 динара.

У Слободној зони „Ужице”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 27.575.070.000,00 динара, расходи износе 25.936.064.000,00 динара, а остварен добитак износи 1.639.006.000,00 динара.

Предузеће „Ваљаоница бакра” А.Д. Севојно, остварило је добитак у износу од 405.804.000,00 динара. Укупни приходи су били 12.697.637.000,00 динара, а расходи 12.291.833.000,00 динара.

Предузеће „Импол Севал” А.Д. Севојно, остварило је добитак у износу од 1.202.537.000,00 динара. Укупни приходи су били 12.640.823.000,00 динара, а расходи 11.438.286.000,00 динара.

Предузеће „Импол Севал Техника” д.о.о. Севојно, остварило је добитак у износу од 19.155.000,00 динара. Укупни приходи су били 353.907.000,00 динара, а расходи 334.752.000,00 динара.

Предузеће „Атлас” д.о.о. Севојно, остварило је губитак у износу од 30.057.000,00 динара. Укупни приходи су били 465.923.000,00 динара, а расходи 495.980.000,00 динара.

Предузеће „Соррег сом” д.о.о. Севојно, остварило је добитак у износу од 47.846.000,00 динара. Укупни приходи су били 1.404.267.000,00 динара, а расходи 1.356.421.000,00 динара.

Предузеће „Фамот” д.о.о. Севојно, остварило је губитак у износу од 6.279.000,00 динара. Укупни приходи су били 12.513.000,00 динара, а расходи 18.792.000,00 динара.

У Слободној зони „Крушевац”, производни корисник „Trayal Корпорација” А.Д. Крушевац, имао је приходе у износу од 2.607.921.000,00 динара, расходи износе 2.833.245.000,00 динара, а остварени губитак износи 225.324.000,00 динара.

У Слободној зони „Смедерево”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 4.971.806.000,00 динара, расходи износе 5.450.130.000,00 динара, а остварен губитак износи 478.324.000,00 динара.

Предузеће „Metech” д.о.о. Смедерево, остварило је добитак у износу од 137.408.000,00 динара. Укупни приходи су били 1.605.517.000,00 динара, а расходи 1.468.109.000,00 динара.

Предузеће „Jet oil” д.о.о. Београд, остварило је добитак у износу од 113.415.000,00 динара. Укупни приходи су били 1.963.593.000,00 динара, а расходи 1.850.178.000,00 динара.

Предузеће „MS Tehnologie” д.о.о. Смедерево, остварило је добитак у износу од 2.902.000,00 динара. Укупни приходи су били 43.073.000,00 динара, а расходи 40.171.000,00 динара.

Предузеће „PKC Wiring Systems” д.о.о. Смедерево, остварило је губитак у износу од 682.933.000,00 динара. Укупни приходи су били 998.120.000,00 динара, а расходи 1.681.053.000,00 динара.

Предузеће „Rosa Catene” д.о.о. Смедерево, остварило је добитак у износу од 8.033.000,00 динара. Укупни приходи су били 146.438.000,00 динара, а расходи 138.405.000,00 динара.

Предузеће „Carbotech” д.о.о. Смедерево, остварило је губитак у износу од 33.258.000,00 динара. Укупни приходи су били 5.014.000,00 динара, а расходи 38.272.000,00 динара.

Предузеће „Profiweld” д.о.о. Смедерево, остварило је добитак у износу од 44.214.000,00 динара. Укупни приходи су били 160.223.000,00 динара, а расходи 116.009.000,00 динара.

Предузеће „Каизен” д.о.о. Смедерево, остварило је губитак у износу од 68.105.000,00 динара. Укупни приходи су били 49.828.000,00 динара, а расходи 117.933.000,00 динара.

У Слободној зони „Свилајнац”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 743.259.825,19 динара, расходи износе 637.732.662,84 динара, а остварен добитак износи 105.527.162,35 динара.

Предузеће „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о. Кушиљево, остварило је добитак у износу од 128.737.958,35 динара. Укупни приходи су били 736.336.357,19 динара, а расходи 607.598.398,84 динара.

Предузеће „PM Technik” д.о.о. Свилајнац, остварило је губитак у износу од 23.210.796,00 динара. Укупни приходи су били 6.923.468.000,00 динара, а расходи 30.134.264,00 динара.

У Слободној зони „Апатин”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 2.055.230.607,00 динара, расходи износе 1.802.055.039,00 динара, а остварен добитак износи 253.175.568,00 динара.

Предузеће „Стандард гас” д.о.о. Нови Сад, остварило је добитак у износу од 255.375.322,00 динара. Укупни приходи су били 2.042.457.179,00 динара, а расходи 1.787.081.857,00 динара.

Предузеће „Lumberline” д.о.о. Апатин, остварило је губитак у износу од 2.199.754,00 динара. Укупни приходи су били 12.773.428,00 динара, а расходи 14.973.182,00 динара.

У Слободној зони „Прибој”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 13.437.009,00 динара, расходи износе 40.790.040,00 динара, а остварени губитак износи 27.353.031,00 динара.

У Слободној зони „Београд”, корисници који се баве производном делатношћу остварили су у 2016. години приходе у износу од 13.437.009,00 динара, расходи износе 40.790.040,00 динара, а остварени губитак износи 27.353.031,00 динара.

**Стање потраживања и обавеза корисника
који се баве производном делатношћу**

У Слободној зони „Пирот” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 9.226.113.000,00 динара, а укупне обавезе су 8.449.836.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 6.984.571.000,00 динара, а обавезе 2.175.191.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.092.919.000,00 динара, а обавезе 5.994.478.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Tigar Tyres” д.о.о. Пирот, износе 7.929.649.000,00 динара, а укупне обавезе су 7.140.899.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 6.056.391.000,00 динара, а обавезе 1.377.580.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 799.070.000,00 динара, а обавезе 5.488.657.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Тигар” А.Д. Пирот, износе 462.228.000,00 динара, а укупне обавезе су 588.265.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 254.732.000,00 динара, а обавезе 381.876.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 188.150.000,00 динара, а обавезе износе 205.350.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Тигар Инкон” д.о.о. Пирот, износе 13.464.000,00 динара, а укупне обавезе су 20.567.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 13.422.000,00 динара, а обавезе 20.567.000,00 динара. На ино-тржишту нема ни потраживања ни обавеза.

Укупна потраживања предузећа „IRELLY” д.о.о. Пирот, износе 138.000,00 динара, а укупне обавезе су 30.536.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 138.000,00 динара, а обавезе 3.646.000,00 динара. На ино-тржишту није било потраживања, док обавезе износе 26.890.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Новадис” д.о.о. Пирот, износе 271.000,00 динара, а укупне обавезе су 4.307.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 210.000,00 динара, а обавезе 829.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.000,00 динара, а обавезе 3.478.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Бобком” д.о.о. Пирот, износе 249.000,00 динара, а укупне обавезе предузећа износе 12.000,00 динара. На домаћем тржишту није било потраживања, а обавезе износе 12.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања и обавезе нема.

Укупна потраживања предузећа „Зелени пут” д.о.о. Пирот, износе 2.035.000,00 динара, а укупне обавезе су 719.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 1.991.000,00 динара, а обавезе 719.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања и обавезе нема.

Укупна потраживања предузећа „Пиротекс Трико” д.о.о. Пирот, износе 7.504.000,00 динара, а укупне обавезе су 5.419.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 7.497.000,00 динара, а обавезе 5.419.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања и обавезе нема.

Укупна потраживања предузећа „Тери инжењеринг” д.о.о. Пирот, износе 359.360.000,00 динара, а укупне обавезе су 211.945.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 351.134.000,00 динара, а обавезе 44.440.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 5.739.000,00 динара, а обавезе 167.505.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Best tobacco” д.о.о. Пирот, износе 5.763.000,00 динара, а укупне обавезе су 37.466.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 3.844.000,00 динара, а обавезе 1.635.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.589.000.000,00 динара, а обавезе 35.831.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „D Company” д.о.о. Бабушница, износе 244.979.000,00 динара, а укупне обавезе су 111.605.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 199.216.000,00 динара, а обавезе 76.592.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 45.686.000,00 динара, а обавезе 35.013.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Sarlah” д.о.о. Пирот, износе 7.085.000,00 динара, а укупне обавезе су 9.931.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 7.005.000,00 динара, а обавезе 9.931.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања и обавезе нема.

Укупна потраживања предузећа „Ti-car trgovine” д.о.о. Пирот, износе 41.582.000,00 динара, а укупне обавезе су 225.670.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 26.513.000,00 динара, а обавезе 217.075.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.327.000,00 динара, а обавезе 4.305.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Меркатус текстил” д.о.о. Београд, износе 92.036.000,00 динара, а укупне обавезе су 20.230.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 8.349.000,00 динара, а обавезе 11.423.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 46.650.000,00 динара, а обавезе 8.807.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Сомиг” д.о.о. Пирот, износе 586.000,00 динара, а укупне обавезе су 401.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 576.000,00 динара, а обавезе 370.000,00. На ино-тржишту потраживања и обавезе нема.

У Слободној зони „Зрењанин” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 1.193.768.000,00 динара, а укупне обавезе су 1.870.087.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 611.868.000,00 динара, а обавезе износе 246.955.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 581.900.000,00 динара, а обавезе на домаћем тржишту износе 238.370.000,00 динара, а на ино-тржишту износе 1.712.197.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Колпа” д.о.о. Зрењанин, износе 208.889.000,00 динара, а укупне обавезе су 205.844.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 189.717.000,00 динара, а обавезе 31.361.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 19.172.000,00 динара, а обавезе 174.483.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Лк Арматуре” д.о.о. Зрењанин, износе 14.072.000,00 динара, а укупне обавезе су 23.429.000,00 динара. На домаћем тржишту нема потраживања, а обавезе износе 108.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 14.072.000,00 динара, а обавезе 23.321.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „DAD Draexlmaier Automotive” д.о.о. Зрењанин, износе 492.268.000,00 динара, а укупне обавезе су 680.766.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 132.156.000,00 динара, а обавезе

износе 75.863.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 360.112.000,00 динара, а обавезе 604.903.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Dat Draexlmaier Automotivetechnik” д.о.о. Зрењанин, износе 584.837.000,00 динара, а укупне обавезе су 927.518.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 584.837.000,00 динара, а обавезе износе 125.045.000,00 динара. На ино-тржишту обавезе износе 802.473.000,00 динара, док потраживања нема.

Укупне обавезе предузећа „Техноструктуре” д.о.о. Београд, износе 113.010.000,00 динара, на домаћем тржишту обавезе износе 5.993.000,00 динара, док на ино-тржишту обавезе износе 107.017.000,00. Потраживања на домаћем тржишту и ино-тржишту нема.

У Слободној зони „Суботица” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 1.982.500.772,85 динара, а укупне обавезе су 2.755.489.127,99 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 33.679.396,89 динара, а обавезе 954.038.386,55 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.948.821.375,96 динара, а обавезе 1.801.450.741,44 динара.

Укупна потраживања предузећа „SIEMENS” д.о.о. Београд, износе 52.856.678,90 динара, а укупне обавезе су 145.067.184,66 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 4.021.768,00 динара, а обавезе 104.132.134,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 48.834.910,00 динара, а обавезе износе 40.935.050,66 динара.

Укупна потраживања предузећа „DUNKERMOTOREN PU DKM” д.о.о. Суботица, износе 19.934.000,00 динара, а укупне обавезе су 445.266.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 8.468.000,00 динара, а обавезе износе 39.229.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 11.466.000,00 динара, а обавезе износе 406.037.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „DUNKERMOTOREN PU FSM” д.о.о. Суботица, износе 51.442.412,95 динара, а укупне обавезе су 33.994.899,33 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 5.370.063,89 динара, а обавезе износе 10.595.927,55 динара. На ино-тржишту потраживања износе 46.072.349,06 динара, а обавезе износе 23.398.971,78 динара.

Укупна потраживања предузећа „NORMA GROUP” д.о.о. Суботица, износе 1.039.379.644,00 динара, а укупне обавезе су 688.197.008,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 13.828.255,00 динара, а обавезе 186.392.459,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.025.551.389,00 динара, а обавезе износе 501.804.549,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „CONTITECH FLUID SERBIA” д.о.о. Суботица, износе 685.974.054,00 динара, а укупне обавезе су 1.401.675.503,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 684.252.223,00 динара, а обавезе 818.075.219,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 684.252.223,00 динара, а обавезе 818.075.219,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „SWAROVSKI SUBOTICA” д.о.о. Суботица, износе 132.913.983,00 динара, а укупне обавезе су 41.288.533,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 269.479,00 динара, а обавезе 30.088.582,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 132.644.504,00 динара, а обавезе износе 11.199.951,00 динара.

У „ФАС Слободна зона”, Крагујевац укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 13.356.252.127,00 динара, а укупне обавезе су 23.490.835.334,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 4.497.047.810,00 динара, а обавезе 7.944.328.320,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 8.859.204.317,00 динара, а обавезе 15.546.507.014,00 динара.

У Слободној зони „Шабац” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 276.159.000,00 динара, а обавезе 3.492.764.000,00 динара.

У Слободној зони „Ужице” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 2.106.934.000,00 динара, а укупне обавезе су 2.520.946.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 632.603.000,00 динара, а обавезе 1.026.787.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 1.474.331.000,00 динара, а обавезе 1.494.159.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Ваљаоница бакра” А.Д. Севојно, износе 841.533.000,00 динара, а укупне обавезе су 819.418.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 271.917.000,00 динара, а обавезе 566.967.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 569.616.000,00 динара, а обавезе 252.451.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Импол-Севал” А.Д. Севојно, износе 942.171.000,00 динара, а укупне обавезе су 1.427.548.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 92.857.000,00 динара, а обавезе износе 273.249.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 849.314.000,00 динара, а обавезе износе 1.154.299.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Импол Севал Техника” д.о.о. Севојно, износе 13.289.000,00 динара, а укупне обавезе су 63.585.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 13.289.000,00 динара, а обавезе 35.605.000,00 динара. На ино-тржишту обавезе износе 27.980.000,00 динара, а потраживања нема.

Укупна потраживања предузећа „Sorreg com” д.о.о. Севојно, износе 221.348.000,00 динара, а укупне обавезе су 73.633.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 199.002.000,00 динара, а обавезе 30.385.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 22.346.000,00 динара, а обавезе износе 43.248.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Атлас” д.о.о. Севојно, износе 45.442.000,00 динара, а укупне обавезе су 117.827.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 12.387.000,00 динара, а обавезе 101.646.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 33.055.000,00 динара, а обавезе 16.181.000,00 динара.

Укупна потраживања предузећа „Фамот” д.о.о. Севојно, износе 43.151.000,00 динара, а обавезе 18.935.000,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 43.151.000,00 динара, а обавезе су 18.935.000,00 динара. На ино-тржишту потраживања и обавеза нема.

У Слободној зони „Крушевац” укупна потраживања корисника који се бави производном делатношћу износе 520.596.355,00 динара, а обавезе

1.720.194.883,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 424.240.651,00 динара, а обавезе 1.473.127.392,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 96.355.704,00 динара, а обавезе 247.067.491,00 динара.

У Слободној зони „Свилајнац” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 381.783.756,41 динара, а укупне обавезе су 485.470.403,16 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 32.708.825,59 динара, а обавезе 37.620.779,39 динара. На ино-тржишту потраживања износе 349.074.930,82 динара, а обавезе 447.849.623,77 динара.

Укупна потраживања предузећа „Panasonic Lighting Devices Serbia” д.о.о., износе 381.571.906,41 динара, а укупне обавезе су 372.124.884,16 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 32.496.975,00 динара, а обавезе 35.943.584,39 динара. На ино-тржишту потраживања износе 349.074.930,82 динара, а обавезе износе 336.181.299,77 динара.

Укупна потраживања предузећа „PM Technik” д.о.о. Свилајнац, износе 211.850,00 динара, а укупне обавезе су 113.345.519,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 211.850,00 динара, а обавезе 1.677.195,00 динара. На ино-тржишту обавезе износе 111.668.324,00 динара. Потраживања на ино-тржишту нема.

У Слободној зони „Апатин” укупна потраживања корисника који се баве производном делатношћу износе 92.403.164,27 динара, а укупне обавезе су 198.616.027,71 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 60.304.143,93 динара, а обавезе 175.282.948,47 динара. На ино-тржишту потраживања износе 32.099.020,34 динара, а обавезе 23.333.079,24 динара.

Укупна потраживања предузећа „Стандард гас” д.о.о. Нови Сад, износе 88.004.886,27 динара, а укупне обавезе су 158.969.284,71 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 59.023.934,93 динара, а обавезе 142.297.137,47 динара. На ино-тржишту потраживања износе 28.980.951,34 динара, а обавезе износе 16.672.147,24 динара.

Укупна потраживања предузећа „Lumberline” д.о.о. Апатин, износе 4.398.278,00 динара, а укупне обавезе су 39.646.743,00 динара. На домаћем тржишту потраживања износе 1.280.209,00 динара, а обавезе 32.985.811,00 динара. На ино-тржишту потраживања износе 3.118.069,00 динара, а обавезе износе 6.660.932,00 динара.

Пословање корисника који се баве услужним делатностима

Поред корисника који се баве производном делатношћу, у свакој слободној зони постоје и корисници који се баве услужним делатностима, осим у слободним зонама „Шабац” и „Свилајнац”. Ови корисници доприносе максималном искоришћењу расположивих капацитета сваке слободне зоне.

У Слободној зони „Пирот” корисници који се баве услужним делатностима унели су у слободну зону из иностранства и ускладиштили робу у вредности од 26.979.510 евра.

Укупна вредност робе коју су корисници који се баве услужним делатностима извезли у иностранство износи 39.145.965 евра. Овако исказани подаци резултат су чињенице да су корисници слободне зоне у 2016. години продали и део залиха готових производа из претходне године.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије износи 369.521 евра, односно 0,94% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

У **Слободној зони „Зрењанин”** корисници који се баве услужним делатностима унели су из иностранства у слободну зону и ускладиштили робу у вредности од 1.230.899 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије износи 1.219.461 евра, односно 99,07% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на инострано тржиште износи 10.138 евра, односно 0,82% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Роба укупне вредности 206.558 евра је на крају пословне године и даље била ускладиштена у слободној зони.

У **Слободној зони „Суботица”** корисници који се баве услужним делатностима унели су у слободну зону из иностранства и ускладиштили робу у вредности од 5.196.148,77 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим извезена из слободне зоне износи 1.861.859,20 евра, односно 35,83% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Пласмана робе на тржиште Републике Србије није било.

У **Слободној зони „Нови Сад”** корисници који се баве услужним делатностима унели су у слободну зону из иностранства и ускладиштили робу у вредности од 28.045.807 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим извезена из слободне зоне износи 2.945.003 евра, односно 10,50% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије износи 21.933.705 евра, односно 78,21% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

У **„ФАС Слободна зона”**, Крагујевац корисници који се баве услужном делатношћу унели су у слободну зону и ускладиштили робу у вредности од 77.106.638 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије износи 77.683.182 евра. Овако исказани подаци резултат су чињенице да су корисници слободне зоне у 2016. години продали и део залиха готових производа из претходне године.

Од укупне вредности робе пласиране на тржиште Републике Србије 42.697.278 евра се односи на продају робе унутар зоне, а 34.985.904 евра на продају робе ван зоне.

Роба укупне вредности 867.208 евра је на крају пословне године и даље била ускладиштена у слободној зони.

У **Слободној зони „Шабац”** није било корисника који се баве услужном делатношћу.

У **Слободној зони „Ужице”** корисници који се баве услужним делатностима унели су из иностранства у слободну зону и ускладиштили робу у вредности од 11.063.064 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим извезена из слободне зоне износи 1.789.070 евра, односно 16,17% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије износи 9.273.994 евра, односно 83,83% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Роба укупне вредности 1.502.408 евра је на крају пословне године и даље била ускладиштена у слободној зони.

У **Слободној зони „Крушевац”** корисници који се баве услужним делатностима унели су из иностранства у слободну зону и ускладиштили робу у вредности од 1.249.710,84 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим извезена из слободне зоне износи 59.369,70 евра, односно 4,75% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на тржиште Републике Србије износи 1.149.783,25 евра, односно 92,00% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

Роба укупне вредности 182.470,32 евра је на крају пословне године и даље била ускладиштена у слободној зони.

У **Слободној зони „Смедерево”** корисници који се баве услужним делатностима унели су из иностранства у слободну зону и ускладиштили робу у вредности од 13.832.854 евра.

Вредност робе која је ускладиштена, а затим оцарињена и пласирана на инострано тржиште износи 835.985 евра, односно 6,04% од укупне вредности робе унете из иностранства у слободну зону.

У **Слободној зони „Свилајнац”** није било корисника који се баве услужном делатношћу.

Табеларни приказ података који достављамо у прилогу чини саставни део овог извештаја.

Резиме

Укупни резултати пословања слободних зона у Републици Србији у 2016. години бележе раст у свим значајнијим економским категоријама у односу на 2015. годину.

Укупна вредност реализованог промета роба и услуга већа је за 4,26%. На ово повећање утицало је повећање вредности уноса репроматеријала и готових производа у зоне, повећање вредности пружених услуга у зонама, као и повећање вредности извоза и пласмана производа на тржиште Републике Србије. Вредност увоза робе је у односу на 2015. годину већа за 4,88%, при чему је увоз репроматеријала већи за 4,61%, док је увоз готових производа већи за 7,22%. **Извоз и пласман робе на тржиште Републике Србије**, као и вредност пружених услуга у слободној зони **већи су у односу на 2015. годину за 3,76%**. Напомињемо да је извоз робе у 2016. години већи за 3,96% у односу претходну годину, док је вредност пружених услуга већа за 55,42%.

Извоз робе произведене у слободним зонама већи је за 4,91% у односу на 2015. годину, док је извоз стране робе, која је ускладиштена а затим извезена, мањи за 21,15%. У укупно оствареном извозу учешће робе произведене у слободним зонама износи 97,48%. Учешће стране робе, која је ускладиштена а затим извезена, у укупном извозу робе из слободних зона износи 2,52% и овај извоз је само статистички приказан, с обзиром да нема утицаја на девизни прилив.

Из Републике Србије у 2016. години извезено је робе у вредности од око 13.370.000.000 евра¹. **Учешће извоза робе из слободних зона у укупном извозу Републике Србије у 2015. години износило је 16,51% (2.207.312.298 евра)**, што представља раст од 0,51% у односу на 2015. годину.

Истичемо да се предузећа, корисници слободних зона, „Фиат Аутомобили Србија” д.о.о. Крагујевац, „Тigar Tyres” д.о.о. Пирот и „НИС” А.Д. Нови Сад, налазе на листи пет највећих извозника из Републике Србије у 2016. години.

Промет услуга у слободним зонама већи је за 55,42% у односу на 2015. годину.

Пружене услуге се првенствено односе на издавање пословног, производног и складишног простора као и на остале логистичке услуге које се пружају корисницима слободних зона.

Привредно друштво за управљање Слободном зоном „Пирот” које својим корисницима, поред издавања простора, пружа и комплетне логистичке услуге, остварило је промет услуга у износу од 5.442.597 евра и вредност пружених услуга у овој слободној зони већа је за 94,35% у односу на 2015. годину.

Укупна вредност производње у слободним зонама у односу на 2015. годину већа је за 5,63%. У свим слободним зонама забележен је раст вредности остварене производње, осим у „ФАС Слободна зона” Крагујевац, Слободној зони „Зрењанин” и Слободној зони „Ужице”. Пад производне активности у „ФАС Слободна зона” Крагујевац за 5,26% у односу на 2015. годину у великој мери је утицао и на пад производне активности у Слободној зони „Зрењанин” за 2,84% у односу на 2015. годину. Пад вредности остварене производње у „ФАС Слободна зона”, Крагујевац може се сматрати очекиваним, имајући у виду чињеницу да је

¹ Према подацима Републичког завода за статистику

модел 500Л ушао у пету годину животног циклуса производа и да се тражња за овим моделом у 2016. години смањила.

Веома је важно нагласити да домаћи репроматеријал учествује са **28,00%** у укупном репроматеријалу који је коришћен за потребе производног процеса, што је за **5,27% више** у односу на 2015. годину.

Број запослених који раде у слободним зонама износи 25.175 радника и у односу на 2015. годину повећао се за **13,19%**.

Највећи раст запослености забележени су у Слободној зони „Шабац” од 703,57% и Слободној зони „Нови Сад” од 649,00% у односу на 2015. годину. Раст запослености забележен је у свим слободним зонама осим у Слободној зони „ФАС” у Крагујевцу, Слободној зони „Зрењанин” у Зрењанину, Слободној зони „Крушевац” у Крушевцу и Слободној зони „Свилајнац” у Свилајнцу.

Обим инвестиционих улагања већи је за 51,78% у односу на 2015. годину. Највеће инвестиционо улагање реализовано је у Слободној зони „Пирот” у износу од 97.263.325 евра (41,14% укупних инвестиционих улагања у свим слободним зонама).

Важно је напоменути, да је у 2016. години укупан број корисника који се баве производњом у слободним зонама у Републици Србији износио 71. Број производних корисника се у односу на 2015. годину повећао за 14 (24,56%).

Привредна друштва за управљање слободним зонама у 2016. години остварила су успешније пословне резултате у односу на 2015. годину. Тачније, нето добит је повећана за 28,39%.

У вези са напред наведеним, привредно друштво за управљање Слободном зоном „Смедерево” имало је пораст остварене добити за 843,85% у односу на 2015. годину.

Број корисника у слободним зонама у 2016. години већи је за 24 корисника (9,96%) у односу на 2015. годину.

Закључак

Анализом Извештаја о пословању за 2016. годину, које су доставила привредна друштва за управљање слободним зонама, може се закључити да сви показатељи у најзначајнијим економским категоријама расту у односу на 2015. годину, и то: раст броја корисника, раст запослених, извоз робе, обим инвестиционих улагања, раст вредности укупног промета, раст вредности производње, вредност пружених услуга у зонама као и раст учешћа домаћег репроматеријала.

Истичемо да је према подацима Републичког завода за статистику у 2016. години вредност индустријске производње у Републици Србији већа за **4,7%** у односу на претходну годину, док слободне зоне бележе раст обима производње за **5,63%**.

У укупном извозу робе из Републике Србије слободне зоне учествовале су са **16,00%** у 2015. години, а у 2016. години са **16,44%**.

Концепцијски посматрано, слободне зоне постављене су као генератори развоја појединих подручја и региона земље. Слободне зоне омогућавају најбрже привлачење инвестиција у нову опрему и осавремењавање производних процеса

што је кључна претпоставка за побољшање конкурентности и постизање већег извоза.

Управа за слободне зоне почела је са радом у децембру 2008. године и у том моменту су функционисале три слободне зоне. Данас по решењу Владе имамо 14 слободних зона. У 2009. години је функционисало шест слободних зона, у 2010. и 2011. години седам, у 2012. и 2013. години девет, у 2014. години 12 слободних зона, у 2015. години 13 слободних зона, а у 2016. години функционисало је 14 слободних зона.

У 2009. години је дошло до стагнације у раду слободних зона, имајући у виду светску економску кризу. Међутим, и те године пад индустријске производње у Републици Србији износио је 12,10%, док је пад производње у слободним зонама износио 3,14%. Такође, извоз робе из Републике Србије био је мањи за 24,00%, док је извоз робе произведене у слободним зонама био мањи за 6,56%. Оно што је веома битно је да и те године у слободним зонама нико није отпуштен од радника и да су сачувана сва радна места.

У 2010. години укупна вредност производње у слободним зонама у односу на 2009. годину порасла је за 71,00%, извоз је био већи за 30,00%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 290,00%, а обим инвестиционих улагања био је три пута већи.

У 2011. години укупна вредност производње у слободним зонама у односу на 2010. годину порасла је за 50,00%, извоз робе произведене у зони је био већи за 68,00%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 260,00%, а обим инвестиционих улагања био је три пута већи (387.284.139 евра).

У овом периоду четири слободне зоне су прошириле подручје, делом због доласка нових инвеститора, а делом због нових инвестиција и проширења производње постојећих корисника зоне. Као резултат развоја ових зона у 2011. години имали смо укупно 8.000 запослених у слободним зонама.

У 2012. години проширене су још две слободне зоне. Имајући у виду да нова проширења постојећих слободних зона више нису била могућа, на захтев нових инвеститора (неки инвеститори у споразуму потписаним са Владом инсистирали су да раде у режиму слободне зоне) у 2012. години су формиране четири нове слободне зоне. Укупна вредност производње у односу на 2011. годину порасла је за 38,79%, извоз робе произведене у зони је био већи за 64,63%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 153,59%, а обим инвестиционих улагања био је већи за 95,10% (755.605.532,00 евра). Такође, број запослених повећао се за 83,87%.

У 2013. години проширене су две слободне зоне. Укупна вредност производње у односу на 2012. годину порасла је за 170,23%, извоз робе произведене у зони је био већи за 154,96%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 260,17%, обим инвестиционих улагања био је мањи за 73,81% , али се број запослених повећао за 25,61%.

У 2014. години основане су две слободне зоне и проширена је једна слободна зона. Укупна вредност производње у односу на 2013. годину смањена је за 3,35%, извоз робе произведене у зони је био мањи за 2,77%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 5,95%, обим

инвестиционих улагања био је већи за 5,47%, док се број запослених повећао за 5,14%.

У 2015. години основане су две слободне зоне и проширене су три слободне зоне. Укупна вредност производње у односу на 2014. годину смањена је за 1,48%, извоз робе произведене у зони је био већи за 1,01%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 5,95%, обим инвестиционих улагања био је мањи за 25,37%, док се број запослених повећао за 15,51%.

У 2016. години није било оснивања нових слободних зона, док је шест слободних зона проширено. Укупна вредност производње у односу на 2015. годину већа је за 5,63%, извоз робе произведене у зони је био већи за 4,91%, учешће домаћег репроматеријала у укупно утрошеном репроматеријалу за 8,96%, обим инвестиционих улагања био је већи за 51,78%, док се број запослених повећао за 13,19%.

Развој слободних зона у претходних осам година и раст у свим наведеним економским категоријама најбоље се види из приложених графикана.

Вредност оствареног промета у слободним зонама у периоду од 2008. до 2016. године, приказан је следећим графиконом.

Вредност остварене производње у слободним зонама у периоду од 2008. до 2016. године, приказана је следећим графиконом.

Вредност извоза производних корисника из слободних зона у периоду од 2008. до 2016. године, приказана је следећим графиконом.

Вредност инвестиционог улагања у слободним зонама у периоду од 2008. до 2016. године, приказана је следећим графиконом.

Укупан број запослених радника у слободним зонама у периоду од 2008. до 2016. године, приказана је следећим графиком.

Имајући у виду да у Републици Србији већ постоји 14 слободних зона, мишљења смо да у наредном периоду првенствено треба радити на привлачењу нових инвеститора у постојеће слободне зоне и у складу са захтевима и потребама ићи на проширење подручја слободних зона које већ функционишу.

Истовремено, потребно је радити и на изменама и допунама Правилника о облику и садржини извештаја о пословању слободних зона („Службени гласник РС”, број 70/06) којима би образац извештаја био усклађен са потребом вршења детаљније анализе пословања корисника слободних зона и утицаја њиховог пословања на привреду Републике Србије.

Влада је у марту 2011. године усвојила Стратегију развоја слободних зона у Републици Србији за период од 2011. до 2016. године („Службени гласник РС”, број 22/11), која представља први стратешки развојни документ из области развоја слободних зона који на конзистентан и целовит начин дефинише основне развојне правце слободних зона и начине њиховог остваривања у наредним годинама. Један од најважнијих разлога доношења стратегије је тај што дотадашњи развој

слободних зона није испунио очекивања. У великој мери на ово су утицали укупни услови пословања у слободним зонама Републике Србије, у односу на услове пословања у слободним зонама суседних земаља, где се пре свега мисли на пореске олакшице, царинску процедуру, као и подстицајне мере локалне самоуправе.

Имајући у виду да царинска ослобођења за кориснике слободне зоне све више губе на значају, наметнула се потреба за увођењем додатних стимулативних мера које би слободним зонама омогућиле даљи просперитет. Под додатним стимулативним мерама, пре свега се мисли на пореске олакшице за кориснике слободних зона, као и подстицајне мере локалне самоуправе.

Управа за слободне зоне је у складу са акционим планом наведене Стратегије иницирала измене Правилника о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ-а са правом и без права на одбитак претходног пореза, Закона о порезу на добит правних лица, као и Закона о порезу на додату вредност.

Истичемо да је 2. новембра 2011. године ступио на снагу Правилник о изменама и допунама Правилника о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ-а са правом и без права на одбитак претходног пореза („Службени гласник РС”, број 79/11), којим је прописано да су корисници слободних зона ослобођени од плаћања ПДВ-а на потрошњу енергената у слободним зонама.

Законом о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС”, број 101/11), који је ступио на снагу 7. јануара 2012. године, а почео да се примењује од 1. фебруара 2012. године, уведен је нови порески подстицај за кориснике слободних зона који се баве производном делатношћу у смислу умањења обрачунатог пореза на добит правних лица у износу од 100% за добит остварену обављањем производне делатности у слободној зони.

Међутим, Законом о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС”, број 119/12), који је ступио на снагу 15. децембра 2012. године, поменути порески подстицаји су укинута, што је код већине корисника слободних зона протумачено као правна несигурност, имајући у виду да овај порески подстицај није ни почео да се примењује.

Такође, Законом о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС”, број 119/12), који је почео да се примењује од 1. јануара 2013. године, прописано је, између осталог, и да се ПДВ не плаћа на промет добара и услуга у слободној зони, а за које би обвезник – корисник слободне зоне имао право на одбитак претходног пореза када би та добра односно услуге набављао за потребе обављања делатности ван слободне зоне.

С тим у вези, министар надлежан за послове финансија и привреде донео је Правилник о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза („Службени гласник РС”, број 120/12) који је ступио на снагу 1. јануара 2013. године.

На овај начин отклоњени су недостаци примене ПДВ-а у слободним зонама, што се пре свега односило на обављање промета робе и услуга у слободној зони (пословна сарадња предузећа „Фиат Аутомобили Србија” са кооперантима у оквиру слободне зоне).

Такође, локална самоуправа може стимулативним мерама значајно утицати на развој слободних зона. Закон о слободним зонама потенцира активно учешће

органа локалне самоуправе као могућег оснивача слободне зоне и такође пружа могућност да локална самоуправа даје додатне подстицајне мере за пословање у оквиру слободне зоне. У том смислу се, код оснивања слободне зоне, обавезно тражи мишљење органа локалне самоуправе о оправданости оснивања исте. Оснивање слободне зоне треба да се базира на реалним могућностима, а не само на жељи органа локалне самоуправе или регионалних органа, да на својој територији поседују слободну зону. Сходно својим овлашћењима, локална самоуправа може да донесе одлуку о погодностима за изградњу објеката и инфраструктуре на подручју слободне зоне, да омогући обезбеђење грађевинских и употребних дозвола по убрзаном поступку, као и да елиминише сва друга административна одуговлачења. У нашој пракси добра сарадња органа локалне самоуправе са слободним зонама присутна је у Пироту, Апатину и Смедереву, где су органи локалне самоуправе донели низ одлука о стимулативним мерама за пословање у оквиру слободне зоне. Остале слободне зоне, бар за сада, немају подршку органа локалне самоуправе у погледу одређених повластица.

С тим у вези, веома је важно да Управа за слободне зоне, активно учествује у реализацији дела акционог плана Стратегије развоја слободних зона Републике Србије за период 2011-2016. године који се односи на усвајање подстицајних мера од стране локалних самоуправа за кориснике слободних зона, као и да током ове године изради Стратегију развоја слободних зона Републике Србије за период 2017-2020. године.

Предлог мера

Ради реализације закључка овог извештаја, а у складу са усвојеном Стратегијом развоја слободних зона у Републици Србији за период од 2011. до 2016. године, неопходно је радити на даљој реализацији акционог плана који је дефинисан овом стратегијом нарочито у погледу сарадње Управе за слободне зоне са представницима локалних самоуправа са циљем усвајања подстицајних мера за кориснике слободних зона на чијој територији постоје слободне зоне, као и на изради Стратегије развоја слободних зона Републике Србије за период 2017-2020. године.

Прилог: табела x 7